

Posam. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
števila Din 1.50 :—

„TABOR“, izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne. Stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
zmatstvo D 20.50, dostavljen na dom
Din 14.—, na izkaznice Din 12.50.

„NARODNI LIST“ (četrtkova štev.
„Tabora“) se naroča kot tednik
in stane mesечно 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din.

Naročnina se plačuje vnaprej.

LABOR

(NARODNI LIST)

Posam. štev. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
števila Din 1.50 :—

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban štev. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
priloge desno. — Telefon št. 24.
SHS poštno-tele. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: V. (III).

Maribor, četrtek 17. januarja 1924.

Štev: 14 (3).

Dr. V. Kukovec.

Opombe k organizaciji mariborske oblasti.

Četudi »Straža« izjavlja z ozirom na
moj poziv velikemu županu, naj ne iz-
gublja časa, češ, da je zakon o oblastih
slab in treba čakati na boljši zakon in
drugo določitev mej oblasti, vendar na-
rod stori prav, če začne s samopomočjo.
Ko je v zakonodajnem odboru narodne
skupščine bil zakon v razpravi, je stvil
tudi poslanec dr. Hohnjec predlog za-
radi spremembe določb o delokrogu sre-
žkega načelnika. Navzoči minister kon-
stituant Marko Trifković je zaklical
takrat: »Baš mi je prijetno, gospod
Hohnjec, da ste nekaj zahtevali in da
smo Vam ustregli. Zahtevajte še kaj,
da Vam ustrezemo in da moremo reči,
da so tudi Slovenci sodelovali na zakonu
in da so bili njihovi predlogi upošteva-
ni. V odseku je pa že prej demokrat
Kosta Timotijević, ki je v samouprav-
nem vprašanju strokovnjak, najliberal-
nejše pristal kot poročevalec na vsak
predlog za široko samoupravo. Kakor
vidimo iz načrta Voje Marinkovića, je
še danes pripravljenost dana, da se za-
kon še dopolni, kar pa ni vzrok, da ne
bi za zdaj začeli delovati z zakonom,
kakor je sprejet 26. aprila 1922.

Že v začetnem narodnem predstavi-
stvu smo razpravljali v klubih o samo-
upravah in nam je predložil bivši ban
Mihalović zakon o samoupravah po
velikih županijah, ki smo mu priznali
vsi, da je dajal narodu na Hrvaškem po
svojem besedi največje pravice. Ko
smo vprašali Mihalovića, ali se je ta
zakon na Hrvaškem obnesel, je odgo-
voril: Vraga se je obnesel. Hrvatskemu
seljaku so se zdele ponudene pravice
gosposka sekatura in se teh pravice ni
poslužil. Sestajali so se še večjemu žu-
panijski odbori, obstoječi iz uradnikov,
ko sestanka skupščin v sled nezanimanja
ljudstva sploh nikdar ni prišlo. Ali je
morebiti tudi pri nas to pravi vzrok, da
se samopomoč odklanja, ker ni za njo
volje, ne za tako, kakor je v zakonu,
pa tudi ne za ono, za katero se zakona
ni? —

Kaj samouprava zmore, za to se je
navajalo svoj čas pogosto kot vzgled
dunajska občina pod Luegerjem, ki je
mnogo storila za gospodarstvo in je ime-
la večji budžet nego kraljevina Srbija.
S ponosom se je kazalo tudi na kranj-
ski deželni zbor in odbor. Kompetence
samoupravi po zakonu 26. aprila 1922 pa
ni manjša.

Smatram torej, da bo veliki župan
zadel na razumevanje, če vzame organi-
zacijo oblasti in srezov po zakonu od
26. aprila 1922 energično v roke. Po
tem načrtu bo ustanoviti nov srezki
urad za godna okraja Prevalje in Ma-
renberk recimo v Dravogradu, za sodne
okraje Šmarje, Rogatec in Kozje recimo
v Rogaški Slatini ali Šmarju, nov srez-
ki urad v Prelogu v Medjimurju, raz-
deliti okrajno glavarstvo mariborsko v
sreske urade za leví in desni breg, spre-
meniti ekspoziture v Dolnji Lendavi in
v Mozirju v prave sreske urade. Tu ni
ovire niti v pomanjkanju prostora za
urade niti uradnikov. Uradnikov pa
menda ni premalo, če se govori celo o
redukcijskih. Ne moremo se dati odpra-
viti z izgovori. Narod naj dobi, kar mu
po zakonu gre.

Podpirajte Jug. Matice!

Kedaj bo podpisana reška pogodba?

11 dinar letne najemnine za 4 bazella v reškem pristanišču.

Beograd, 16. jan. (Izv.) V diplo-
matskih krogih se živahno razpravlja
o jugoslovensko-italijanskem sporazu-
mu v reškem vprašanju. V poučenih
krogih se zatrjuje Vašemu poročevalcu,
da je sestanek med Pašićem in Musso-
linijem že definitivno določen in sicer
se bo vršil v Benetkah med 21. in 28. ja-
nuarjem, ako si Pašić ne bo izbral ka-
kega drugega kraja. Pogodba bo torej
podpisana pred veliko fašistovsko slav-

nostjo v Rimu. Kakor nadalje doznava
Vaš poročevalec, dobi Jugoslavija v
reškem pristanišču štiri bazene, za kar
bo plačevala letno 1 dinar najemnine v
znak formalnega priznanja italijanske
suvermiteto na Reki. Železniška postaja
bo internacionalizirana s tem, da bo
uprava pod nadzorstvom posebnega od-
bora, sestavljenega iz jugoslovenskih in
italijanskih pooblaščenec.

Ravnotežje v državnem proračunu 1924-25.

Beograd, 16. jan. (Izv.) Ker je mi-
nistrski svet sklenil, da je smatrati pro-
računski načrt za leto 1923-24 kot pro-
račun za leto 1924-25 z začetkom pro-
računskega leta dne 1. aprila, — kar pa
je bilo, kakor doznava Vaš dopisnik,
sklenjeno že pred pol letom — je dobil
finančni minister nalog, naj vzpostavi
v proračunu ravnovesje. Dr. Stojadinovi-
ću se je posrečilo znižati postavke

posameznih ministrstev, tako zlasti mi-
nistrstva za socialno politiko, za narod-
no zdravje, prometnega in vojnega mi-
nistrstva, s čemur je dosegel svoj na-
men. Značilno pa je, da je znesek, pred-
viden za izvedbo uradniškega zakona,
zvišan od 300 na 600 milijonov dinarjev.
Razen tega je določenih še 50 milio-
nov dinarjev za zvišanje pokojnin dr-
žavnih upokojenec.

Nov katastrofalni potres na Japonskem.

Tokio v plamenu.

London, 15. jan. Na Japonskem so
se pojavili novi silni potresni sunki.
Telefonska in brzojavna zveza med
Osako in Tokijem je danes radi potresa
ukinjena. Ustavljen je tudi železniški
promet med Tokijem in Jokohamo. Isto-
tako tramvajski promet. Pri Fajugani
je strmoglavil vlak v reko, šest drugih

vlakov je skočilo s tira. V Jokohami je
razrušenih 600 hiš.

Kobe, 16. januarja. Po semkaj do-
spelih vesteh je v Tokiu izbruhnil ogo-
romen požar. Vse severni del mesta je v
ognju. Telefonske in brzojavne zveze z
mestom so prekinjene in tudi železni-
ski promet je ustavljen.

ZASEDANJE ANGLEŠKEGA PAR- LAMENTA.

Odgovor na prestolni govor sprejet.

London, 15. jan. Danes je kralj s
prestolnim govorom v spodnji zbornici
otvoril angleški parlament. Povdarjal
je prijateljske odnose Anglije do dru-
gih držav, podčrtal vedno večanje vpli-

va Zveze narodov, naglašal zmanjševa-
nje brezposelnosti v Angliji ter potrebo
odločnega dela za razširjenje angleške
trgovine.

V adresni debati so govorili v spod-
nji zbornici konservativci Banks in lord
Apsley, nato pa vodja delavske stranke
Ramsay MacDonald, ki je naglašal, da
sedajna vlada ne uživa zupanja, ker je

Kmetovalci in kmetijske podruž- nice v bivšem štajer- skem ozemlju, pozor!

Dne 9. jan. se je vršil na vinarski in
sadjarski šoli v Mariboru pod vodstvom
g. rav. Zmavca sestanek kmetijskih
strokovnjakov. Med drugimi važnimi in
aktualnimi razpravami se je sprožilo
tudi vprašanje posebne poslovne Kme-
tijske družbe za Slovenijo v Mariboru.
Ugotovilo se je, da je taka poslovnica,
ki bi vršila predvsem blagovni promet
za vse podružnice mariborske oblasti,
naravnost življenskega pomena za na-
daljnji obstoj in razvoj naših kmetijskih
podružnic.

Vsak kmetijski večak, ki je delal
zadnja leta med ljudstvom, ve, kako se
imajo boriti posamezni še idealni de-
lavci med narodom, da rešijo naše po-
družnice popolnega razpada in pogina.
In marsikdo je že prišel do prepričanja,
da pride neizogibno do katastrofe, ako
bo šlo tako naprej in da se zna zgoditi,
da bo ostal prej ali slej najvažnejši či-
nitelj našega naroda, naše države in na-
šega blagostanja — naš kmet brez last-
ne strokovne organizacije. Kaj bi pome-
nilo to za nas, ki tvorimo pretežno agrar-

no državo, in za kulturni razvoj sloven-
skega naroda, ki črpa še vse svoje moči
in vse svoje kulturne posebnosti iz
kmečkega stanu, si bo lahko vsakdo
predstavljaj.

Namesto napredek v gospodarstvu se
nam obeta zastoj in nazadovanje. In z
nazadovanjem gre tudi roko v roki pro-
padanje in obubožanje kmečkega stale-
ža. Logična posledica tega nazadovanja
pa je tudi nazadovanje v kulturnem
razvoju.

Mi, ki tvorimo pretežno agrarno dr-
žavo in bi morali v kmetijski produk-
ciji biti na prvem mestu, ako hočemo
dvigniti blagostanje države in urediti
naše socialne razmere, gremo torej z
našo kmetijsko proizvodnjo nazaj.

Da ustavimo ta za naše narodno go-
spodarstvo škodljivi in pogubni tok, je
potrebno, da posvetimo vse svoje moči
zvišanju in zboljšanju kmetijske pro-
dukcije. Treba je vzbuditi zasnovane
kmetijske organizacije, ki so predpogoj
pospeševanja kmetijstva, zopet k življe-
nju in ojačenemu delovanju. Ne zado-
stuje samo, da dosežemo predvsem in-
tenzitetno delavnosti, delo kmetijskih or-
ganizacij moramo vsled nove narodno-
gospodarske konstelacije naše agrarne
države celo poglobiti in razširiti. Ne iz-
govarjamo se vedno na poveljne raz-
mere, ki nam bojda ne dopuščajo delati

sokriva, da so razmere v Evropi danes
takšne kakor l. 1912. Baldwin je izjavil,
da sprejme rokovico, ki so jo nasprotni-
ki vladi vrgli. Lloyd George je v imenu
liberalne stranke izjavil, da mora vsa-
ka stranka, ki pride na vlado, imeti
pred očmi ugled in vpliv britanskega
imperija. Spodnja zbornica je nato od-
godila debato za jutri.

—□—

ZAGREBSKI NAMESTNIK CIMIČ V BEOGRADU.

Beograd, 16. januarja. (Izv.) Po-
krajski namestnik za Hrvatsko in
Slavonijo g. dr. Cimič je danes posetil
predsednika narodne skupščine g. Lju-
bo Jovanovića ter ostal pri njem v dalj-
šem razgovoru. Temu sestanku se v po-
litičnih krogih z ozirom na likvidacijo
pokrajinske uprave v Zagrebu pripisuje
velika važnost. Po tem sestanku je imel
g. Jovanović daljši razgovor s predsed-
nikom demokratske stranke, g. Ljubom
Dovidovićem glede sklicanja zakono-
dajnega odbora in narodne skupščine.

—□—

VENIZELOVA BRZOJAVKA.

Beograd, 16. jan. (Izv.) Grški mi-
nistrski predsednik Venizelos je poslal
g. Pašiću brzojavko, v kateri mu zago-
tavlja o priliki prevzeta grške vlade
svojo staro lojalnost in prijateljsvo
ter izraža upanje, da bode med obe-
ma državama zavladao zopet stari pri-
jateljski odnosi. Pašić je odgovoril v
istem smislu, izražajoč željo po sodelo-
vanju obeh sosednih držav.

—□—

BORZA.

Curik, 16. januarja (Izv.) Sklepní
tečaj. Pariz 26.65, Beograd 6.50, London
24.65, Praga 16.85, Milan 25.15, Newyork
578.50, Dunaj 0.00813, žig. krone 0.00813.

Zagreb, 16. jan. Pariz 3.975—4.025,
Švica 15.1525—15.2525, London 572.35,
Dunaj 0.12295—0.12495, Praga 2.539—2.569,
Milan 3.8225—3.8525, Newyork 87.75—88.25.

v okviru kmet. organizacij! Otrsim
se tega neutemeljenega predsodka!

Nemčija je vsled svoje dvakrat zgub-
ljene vojne gospodarsko neprimerno hu-
je prizadeta kot mi in vendar uspevajo
v Nemčiji kmet. organizacije z isto ži-
lavostjo kot pred vojno. Nemški narod
se pač zaveda, da leži spas njegovemu
gospodarstvu in njegovi kulturi edino
le v organizatoričnem delu.

Ta vzgled nam daje pobudo, da vzpri-
čo naših mnogo ugodnejših naravnih
predpogojev ne vržemo puškev koruzo in
kerakamo v obrambo in procvit našega
gospodarstva s podvojenimi silami k
delu za ohranitev in uspešnejši razvoj
naših kmet. organizacij.

To uvažujmo vsi, katerim leži na
tem, da ohranimo kmet. podružnice in
da jim damo možnost intenzivnejšega
delovanja in udejstvovanja v našem
kmet. gospodarstvu. Na delo torej za
naše štajerske kmetijske podružnice!

Kdor je zadnji čas deloval med naro-
dom na deželi, je brezdvomno ugotovil,
da je ljudstvo skoraj povsod kot povod
nezanimanja in popolni ravnodušnosti
za kmet. podružnice navažalo, da Kmet.
družba ne nudi zadosti materialnih u-
godnosti, da našemu kmetu oddaleč ne
nudi več tega, kar mu je lahko dala
pred vojno.

Vzroki temu dejstvu so različni in
brezdvomno je enega izmed širokov

iskati v neugodni železniški zvezi in neugodnih prometnih prilikah med Ljubljano in našimi štajerskimi podružnicami. Naše podružnice morejo samo takrat uspešno poslovati, ako jih hitro in na najcenejši način oskrbimo z raznimi za kmeto potrebnimi blagom, kot umetnimi gnojili, modro galico itd. To pa bi Kmetijska družba lahko dosegla, ako bi napravila v Mariboru svojo poslovnico s svojim blagovnim oddelkom in z lastnim skladiščem. Iz tega izpopolnjenega oddelka bi se potem lahko oskrbovale po družnice z raznim blagom hitro in z mnogo manjšimi stroški, kakor pa direktno iz Ljubljane. Jasnó je torej, kaké važnosti bi bila posebna poslovница Kmet. družbe v Mariboru. Taka poslovница je mogoče naravnost življenskega pomena za nadaljni obstoj naših kmetijskih podružnic v bivšem štajerskem ozemlju.

Dne 30. tm. se vrši občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani. Izražam vsled tega svojo skromno željo, da v interesu celotnega našega kmetijskega gospodarstva v ozemlju bivše Štajerske vsi merodajni činitelji na občnem zboru posvetijo vprašanju ureditve posebne poslovnice in blagovnega oddelka v Mariboru vso svojo pozornost.

Fr. Wernig,
okr. ekonom, strok. učitelj v Mariboru.

Politične vesti.

* Ministrski svet odobril sporazum z Italijo. V svoji seji 15. tm. je ministrski svet razpravljal o doseženem sporazumu z Italijo glede Reke. Minister za zunanje zadeve dr. Nincić je podal obširno poročilo o temeljih sporazuma, ki pomeni znatno olajšanje razmerja med obema državama, kar je potrebno za miren gospodarski razvoj. Ministrski svet je odobril Nincićevo zunanjo politiko.

* Radićevi poslanci se vodijo do Beograda. V nedeljo je imel sejo glavni odbor Radićevih poslancev. Pojavila so se huda naspotja, ker je velik del Radićevih poslancev za to, da poidejo v narodno skupščino. Vendar je tokrat še zmagala ona skupina, ki stoji na stališču, da ostanejo poslanci doma v zapetku.

* Radićevi proti Mili affanti. Med resolucijami, ki so bile sprejete na študentski seji HRSS, je tudi obsodba Mili affante. Menda bo g. dr. Beneš mirno spal zaradi tega pištanka habšturskih petolizcev. — Stranka je tudi odobrila Radićevo »delo« v inozemstvu. Kakor znano, obstoji to delo v pisanju kilometerskih člankov za »Slob. Dom«. Radić je pač najboljši plačani jugoslovanski

žurnalist. Ni tedaj čudo, da se bo naraščaj mladih Radićev zopet pomnožil na čast in »slavo« republike, svemu svietu dike.

Dnevna kronika.

— Izseljevanje iz naše države. Izseljeniški komisariat v Zagrebu poroča, da se je od 1. jan. do 30. nov. 1923 izselilo iz naše države 7139 državljanov; izven tega je odpotovalo v istem času v prekmorske kraje 1948 tujih podanikov.

— Glavna skupščina Narodne banke se vrši 10. marca.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatr g. št. 201, Hrvatska. 2736

— Strašna smrt v goreči staji. V noči od 10. na 11. tm. je v beogradskem okraju Dorčolu v nekih hlevih izbruhnil požar. V hlevu je spal 50-letni sluga Nikola pri 6 konjih. Požar so opazili šele, ko je že sikal iz strehe. Hiteli so na pomoč, čuli so pač iz hlevov strašno tuljenje in udarjanje konjev, ki so se skušali rešiti, a rešitev je bila nemogoča. Ko so ogenj udušili, so našli v hlevu slugo in konje popolnoma zgorele. Sumijo, da je Nikola pred spanjem na senu kadil in tako povzročil požar.

— Kdo dobi za glavo razbojnika Čaruge razpisano nagrado? Kakor smo že poročali, je bila na glavo slavonskega hajduka Čaruge razpisana nagrada 30 tisoč Din. Po dosedanjih poročilih ima dobiti nagrado orožniški narodnik Stjepan Balatincac, ki je Čarugo izsledil in aretiral.

— To je ono pravo! Dobijo se še vedno ljudje, kateri Fellerjevega Elzafluida še niso poskusili, dasiravno se že čez 25 let v vseh deželah uporablja. Kder je samo enkrat poskusil njegovo izvrstno delovanje kot drgnjena hrbta, udov itd. ali kot kosmetikum za usta, kožo in negovanje glave, bode gotovo rekel: »To je ono pravo!« Je veliko boljše, močnejše, izdatnejše in bolj delujoče kakor francosko žganje. Prežene nahod, zobobol in umirava živce. 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica s pakovanjem in poštino 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specijalnih steklenic 214 D in 10% doplatka. Adresa: Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 201, Hrvatska.

— Stradanje otrok v Nemčiji. Beda, ki vlada danes v Nemčiji, je najhujše zadela najnedolžnejše, tj. otroke. Ugotovljeno je na pr., da v Dresdenu dnevno prihaja nad 800 otrok v šolo brez zajutka. In ni se čuditi, če med poukom kar po par otrok omedli. V Nürnbergu

so zdravniki pregledali in preiskali 7850 otrok ter konstatirali, da ima od teh nad 6000 premalo in preslabo hrano. V Leipzig je dnevno 9 odstotkov vseh šoloobveznih otrok brez vsake tople hrane. V Münchenu boluje 78 odstotkov otrok na jetiki in to vsled nezadostne hrane in stradanja. Vse bolnice in domovi za tuberkulozno mladino so prenapolnjeni.

— Tudi Perzija se oborezuje. Pred par dnevi je dospel v Pariz šef perzijskega generalnega štaba, ki je kupil od Francije 10 vojnih letal za perzijsko vojsko.

— Po 48 letih oproščena. Zanimiva revizija procesa se je vršila nedavno v Parizu. Leta 1840 je bila obsojena neka Marija Cappel na dosmrtno ječo, ker je bila osumljena, da je otrovala svojega moža z arsenikom. Sodni izvedenci takrat sicer niso našli v truplu umrlega hudega strupa, toda obsodba se je opirala na izpoved takrat zaamenitega kemika Ostile-a, ki je potrdil, da je bil umrlj zastrupljen z arsenikom. Slučajno je prišel čez dvanaest let po obsodbi v ječo kemičar Raspail, kateremu je nedolžna žena potožila svoje gorje. Skušal jo je rešiti, dokazujoč, da se tak količina arzenika, kakor jo je ugotovil v mrtvem Cappelu Ostile, nahaja v vsakem človeškem telesu. Vendar pa ni imel sreče. Žena je ostala še nadalje zaprta in je bila po 15. letih pomiloščena, a je kmalu po prihodu iz zapore umrla. Njen sin je sedaj dosegel revizijo tega procesa in današnji strokovnjaki so potrdili zatrjevanje Raspaila, da nesrečna žena svojega moža ni zastrupila. Na podlagi tega je sedaj sodišče izreklo oprostilno razsodbo, ki pa obsojenki ni mogla več koristiti.

— Nov nebodničnik nameravajo zgraditi v Newyorku. Poslopje bo imelo 35 nadstropij ter bo stala zgradba krož 20 milijonov dolarjev. Urejena bo stavba z največjim komfortom, ter bo poleg tega vsebovala vse trgovine in druge lokalne, ki so potrebne za vsakdanje življenje razvijenega Američana. Poleg gostilne in kavarne ter raznih drugih društvenih prostorov bo urejena tudi velika dvorana za zborovanja in predavanja, dovoljna za 850 ljudi. Kljub vsej svoji obsežnosti bo zgradba po računu ameriških inženjerjev v enem letu dovršena.

— Nesreča danske kraljice. Minuli petek sta se odpeljala danski kralj in kraljica na sprehod izven prestolice. Ob morskem obali je kraljeva dvojica izstopila iz avtomobila ter se šla sprehajati na led ob obali. Nenadoma pa se je led pod kraljico vdrl in malo je manjkalo, da kraljica ni utonila. Bila je že do prsi v vodi in v zadnjem trenutku se je kralj

lju posrečilo jo potegniti iz vode in rešiti, še predno je prihitelo spremstvo na pomoč.

— 400.000 dolarjev dnevnega zaslužka ima ameriški »kralj avtomobilov« Sherry Ford. Je najbogatejši človek sveta in cene njegovo premoženje na 840 milijonov dolarjev. Leta 1923 je plačal od svojih dohodkov 34 milijonov dolarjev davka.

— Zopet žaloigra med ruskimi begunci. V Parizu sta živela v lepem prijateljstvu ruska begunca Rotkovski in Moruzov. Rotkovski je imel sestro, v katero se je Moruzov zaljubil. Nekega dne pa mu ni bilo več za ljubezen in je dekle pustil — z otrokom. Rotkovski je to sicer prijatelju očitil, ni ga pa hotel siliti v zakon s sestro, ker ni hotel, da bi sestra postala nesrečna. Moruzov pa se je pozneje zaljubil v neko Francozinja in minoli četrtek bi se imela vršiti poroka. Na dan, ko se je Moruzov baš pripravljaj na slovesno ceremonijo, je prišel k njemu Rotkovski in ga na lieu mesta ustrelil. Pri zaslišanju je izjavil, da ni ubil Moruzova radi nesrečne svoje sestre, ampak radi tega, ker se je hotel z drugo poročiti.

Volitve v cenilne komisije.

Dne 20. januarja 1924.

1. Za sodne okraje Slov. Gradec, Šoštanj, Prevalje in Marenberg se vrše volitve pri davčnih uradih. Kandidatna lista je: kot člana Konrad Iršič, pos. in gost. v Mislincu in dr. Ferdo Pirnat, odv. v Slov. Gradcu, kot namestnika Tonče Rogina, pos. v Podgorju in Ivan Kralj, pos. in mizar v Slovenjgradu.

2. Za sodne okraje Ptuj-Ormož-Rogatec: člana: Jakob Zadravec, pos. paromlina v Središču, Davorin Tombah, trg. in pos. v St. Vidu; namestnika: Al. Preac, trg. v Rogatu, Vinko Simonič, okr. Ptuj.

3. Za mesto Maribor. Skupni kandidati gospodarskih krogov so: I. za člana: inž. Oskar Dračar, ravnatelj milarne, Klavniška ul. 27, Ludvik Sabunkošek, obrtnik in trgovec, Jurčičeva ul. 9, J. N. Šoštarčič, trgovec, Alek-sandrova c. 13; II. za namestnike: Fr. Horvat, slik. mojster, Slovenska ul. 10, Jos. Skaza, uradnik Trg. banke, Slov. ul. 4, Jos. Šerec, trg., Aleksandrova c. 32. Volitve v nedeljo 20. jan. od 7. do 18. ure pri davčnem uradu v Mariboru in sicer za volilce z začetnimi črkami A—J v sobi št. 9, za volilce z začetnimi črkami K—R v sobi št. 12, za volilce z začetnimi črkami S—Z v sobi št. 13.

J. Pohorski. Hudiček v steklenici.

Šaljiva pravljica s Pohorja.

1. Črevljar Podlogar.

»Tik, tok tak, tok!« se je glasila eta-komerna pesem črevljarja v leseni sobi starijke ženske na hribčku. Za to žensko je popravljal že večkrat raztrgane in sesite žametaste čevlje, ki so bili nek-daj med vaškimi ženami jako v navadi. Črevljar Podlogar se ni bil star človek, in je imel še veselje do dela, zato je prido popravljal z domačim voskom namazano dreto, malo potolkel, zvrtal luk-njico in zabal klinček v domače podplata. Tik, tok, tok, tok!

Veselo in močno je udarjal po kopitu in klinčkih tako, da se je tresla v bližini stoječa mizica s črno polico, polno steklenic. Pri vsakem močnejšem udarcu ga je nekdo priganjal: Le še, le še! Mleci, mleci dreto, toleži, toleži klin! Le še!

Čudeč se je oziral Podlogar po prazni sobi; odkod ta prijazen glas. Opustil pa je raziskovanje ter začel zopet nabijati.

»Dobro dan, Podlogar!« ga je pozdravila skozi okno neka ženska. Odzdrasil ji je, čudeč se, odkod ga ona neki pozna. Pa mu je prestregla neprijetno vprašanje: »Kar tako ne glej! Saj si oni Podlogar iz spodnje fars, ne. Kdo bi pa ne poznal tako lepih fantov Podlogarskih! Dobro še vem, četudi sem že omožena precej let, kako ste prišli vi

spodnji fantje k nam na žegnanje. V gostilni smo pili in peli, nato tudi plesali. Seveda ni minilo žegnanje brez akega tepeža! Ja, pa, ali ni res?»

»Bo že menda tako!« ji je pritrdil.

»Sedaj hodiš po šteri, jeli?« ga zopet vpraša ženska.

»No, da!« odgovori črevljar. Ta babenca je še toliko zganjala za popravilo, pa sem si mislil, pa ji popravim, saj ne bo dosti dela!«

»Ni ji, še take sile, ne! O, jaz dobro vem, da jih ima še več, čeravno sve so v jez. Pa to nič ne de! No, končno, kje pa si sosedje niso v jez? Ali je doma?»

»Ne, je šla dol v vas!«

»Čakaj, danes pa le grem v njeno stanovanje!« Ni čakala niti njegovega odgovora in že je bila v črnikasti mali sobici, ne preveč prijazni. Spotikala se je prav ob vsaki reči tako, da je Podlogarju to opravljanje že presedalo. Končno se loti še njega.

»Včas, kaj sem to mislila prositi! Da bi prišel k nam čim prej, tem bolje bo za nas in za te!«

»Kako pa to?« jo je vprašal čevljar.

»Pri tej babenci ni vse v redu! Kolikokrat sem že rekla, da je ona najbrž coprnica, ali pa je z hudičkom v zvezi! Zato je za tvojo dušo resnično opasno. Ona hodi sicer v cerkev, vije pobožno-hinavsko oči tako, da sem bila večkrat že v strahu, da bo gledala belo, ko koka!« je jezila pridna sosedka.

»Mene ni nikoli strah! Beži, beži, jaz sem že tri hudičke videl, pa se nisem nobenega ystrašil; narobe, oni mene!«

»Sveti križ božji!« se je hitela sosedka prekrizati, a se je hitro zopet opogumila, »Tega ti pa že ne verjamem!«

»Le poslušaj!« je rekel Podlogar in začel svojo povest. »Prej, ko še nisem znal te obrti, ko so mi bili roditelji umrli, sem bil sam na svetu. Majhen sem še bil, obleka mi je bila vedno raztrgana, gladu in palice sem bil bolj vajen, nego kruha. V službi pastirja se mi torej ni godilo dobro; vzel sem culico in leskovo palico v roke, pa hajd zraven starejšega berača po svetu. Priznati ti moram, da mi je ta nečastljiv stan več nesel, nego sedanj. Seveda me niso povsod prijazno gledali, posebno v družbi starega berača, nadležnega tirjalca, ne. Marsikje je bila po mojem hrbtu palica, mesto kruh po želodec. Bolečine mi-nejo, kakor tudi strah in potrepeljivost pred ljudmi, rastle sem in nisem se pustil tepsti od kogar si bodi! Če mi je kdo dal česa s pridigo dobrih, koristnih naukov, je dar zginit v moji vedno prazni torbi, pridiga pa še niti do ušes ni prišla!«

»Takšni so dandanes otroci! Kako pa!« se je jezila sosedka.

»Jezilo me je pa vendar le,« je nadaljeval Podlogar, »če sem naletel na kega skopuha. Tako se spominjam, da sem prišel v oni le grad nekega večera prosit. Skopi grof se je zadril nad menoj: »Kaj bi pa rad, pritepenec?«. »Kako miloščno,« mu ponižno odgovorim. »Delat bi šel, delat! Za pastirja si še dovolj močan!« Dal mi je samo kos črne kruha, za nameček pa nauk: »Glej, da

moliš za dobrotnike!« O, kako pa, kregan biti, potem pa bodi še hvaležen! Mislim sem si svoje, grofje so pač skopuhi, a prihulji sem se in poprosil za prenočišče. Tokrat se je pa grof naglo obrnil, naredil jako prijazen obraz, rekoč: »Srčee moje, to storim iz srca rad! Le pojdi z menoj, dobiš dobre večerje in še mehko posteljo v novem gradu.« Uh, to je bilo veselje, da bom jaz, berač, spal v lepi sobi, kakor grofovski.

»Ali te je nalogal, ali je bila resnica?« ga je samozavestno prekinila sosedka, držeč se, kakor vsevednež.

»Ko sem se res dobro navečerjal,« je nadaljeval on, »me je peljala debela kuharica v nov grad, poleg katerega je stal takrat še star in razdrt, a sedaj že v razvalinah. Jaz ničesar hudega sluteč, ležem v mehko posteljo, da se je kar zazibalo. Spomnim se še moje dobre matere, pomolim za oba, nazadnje poljubim še svetinjo, ki mi jo je obesila mati okoli vratu. — Pa mi prilomasti ponoči nek črn človek, me pogleda, pokaze žareč jezik in zarzuje tako divje, da se je stresla soba. Jaz sem se ga ustrašil, se prekrizal in zamrmral. »Jezus, Marija, ti meni pomagaj!« pa je zginit. To je bilo menda okrog desete ure. Komaj zadremlejem po tem strahu, pa prilomasti ob enajsti že drug tak fant, ki pa je bil še strašnejši. Iz ust mu je švigal plamen in iskre so padale po steklenih vratih, šipe so popokale in strašno je zasmrdelo. V luči plamenov in isker sem videl na njegovih čelnih

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 11. januarja: Nadaljevanje konference Male antante. Konstatirano je soglasje v vseh zunanje-političnih zadevah. Dr. Ninčič je poročal o odnosih napram Bolgariji in Italiji, dr. Beneš pa o odnosih napram sovjetski Rusiji. Na dnevnem redu je tudi vprašanje madžarskega posojila. Prihod rumunskega zunanjega ministra Duce se je vsled snežnih zametov zakasnil. Na čast gostom je bilo prirejenih več svečanosti na dvoru in v Narodnem gledališču. — Sklicanje Narodne skupščine je odgodelo do 23. tm.

Sobota, 12. januarja: Kralj je bil odlikovan z najvišjim poljskim odlikovanjem. — Konferenca Male antante je bila danes zaključena. — V Grčiji je Venizelos prevzel in sestavljal novo vlado. — Iz Beograda prihajajo vesti, da je v reškem vprašanju dosežen sporazum.

Nedelja, 13. januarja: Vesti o reškem sporazumu se potrjujejo. Reka je v tajnih pogajanjih med Pašičem in Mussolinijem prodana Italiji. Italija odstopi za to Jugoslaviji reško pristanišče v najem za 50 let ter dovoli nekatere korekture mej. Razen tega se sklone med obema državama zvezna in obrambna pogodba za slučaj, da bi bila ena izmed obeh držav napadena od tretje strani. Pogodba bo podpisana koncem januarja v Rimu ali Benetkah. Reka je s tem definitivno pripadla Italiji. V naši javnosti je ta »kupčija«, ki se je izvršila za vladnimi kulisami, izzvala veliko ogorčenje, v Italiji pa seveda veliko veselje in zadovoljstvo. — V Mariboru se je vršila seja oblastnega odbora JDS za mariborsko oblast.

Ponedeljek, 14. januarja. Na današnji seji ministrskega sveta je poročal zunanji minister o reškem sporazumu ter ostali ministri o tekočih zadevah. — V radikalni vladi je začelo zopet resno pokati. Med Pašičem in zunanjim ministrom je nastalo tako nesoglasje, da je zunanji minister podal ostavko, ki pa ni bila sprejeta. Tudi vojni minister namerava odstopiti, kateremu bo najbrž sledil tudi minister za poljedelstvo, ki ima hude spore s finančnim ministrom. — Volitve v oblastne skupščine bodo bržkone razpisane tekoma marca, ko bodo dovršene likvidacije pokrajinskih uprav.

Torek, 15. jan.: Pogodba o reškem sporazumu bo podpisana koncem tega meseca o priliki sestanka med Pašičem in Mussolinijem v Benetkah. — V Splitu je strašen požar uničil Leonovo tiskarno s številnimi društvenimi prostori. Škoda se ceni nad 10 milijonov dinarjev.

oglih čepeti rogova. Bil je tak, kakor parkelj in sklenil sem, da je bil hudšč. Zaprl mi je sapo od groznih njegovih pogledov na moje prsi, zato pogledam še jaz in videl sem svetlikačo se mojo svetlinjo, kakor sonce. Zarjul je in udaril s svojim kopitom ob tla, da se je pretresel ves grad.

Oddahnil sem se, pomolil očenaš v zahvalo, da je odšel. O polnoči pa je prišel neustrašnejši, menda je bil sam Lucifer. Ne vem, kaj so vsi trije pravzaprav hoteli, le toliko vem, da so pletele z oken vse šipe, ko je on udaril s kopitom ob zid!

»Nehajte že! Ali je bilo potem konec te strašne noči?« ga je vnovič prekinila nemirna sosedka, a on je nadaljeval spomin.

»Drugo jutro, ko sem še ležal, pride ta oba grofovska, ded in baba in niti verjeti nista mogla svojim očem, da sem ostal še živ. Kaj te ni hudoba odnesla? — sta vprašala hkrati oba.

Bili so tu trije, vsi so rentali, posebno zadnji, a moje svetlinje so se zbalili, sem jima odgovoril. Dobil sem precej denarja in potoval sem po svetu s trebamom za kruhom! je končal Podlogar svojo povest.

»Vidiš, vidiš, joj menesa!« je zaklicala sosedka. »Graščino sta zapravila, grofa so ubili, grofica si je pa kupila to le staro bajto in prebiva še sedaj v njej, ta babenca grofovska. Reka sem ti, da je s hudičem v zvezi, pa je!«

(Dalje prihodnjic)

narjev. — Ministrski predsednik je odklonil tudi demisijsko vojnega ministra, ker še ni primeren čas za rekonstrukcijo vlade, ki bo spričo številnih kandidatov na ministrska mesta radik. klubu zelo težavna.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. Sokol. Sv. Lenartu v Slov. gor. ima v soboto, dne 26. pros. 1924 ob 20. uri v prostorih Sokolskega doma svoj redni letni občni zbor. K obliki udeležbi vabi — Odbor.

Libeliče. V noči na 6. januarja t. l. je nenadoma nastal ogenj v dimniku gostilne Šercer, ki je močno razburil vasčane, dal pa obenem priliko k udeleževanju mladim gasilcem. Neugoden veter je zanašal žareče iskre naravnost v smeri proti s slamo in krmu napolnjenim gospodar, poslopjem in bati se je bilo velike nevarnosti za celo vas. K sreči so bili vaški gasilci takoj na licu mesta. Prav posebno se je izkazal Tonček Mežnar, ki je s pomočjo kratke lestvice v hipu zlezel na streho enonadstropne hiše do dimnika. Dober pomočnik mu je bil priprav. fin. kontrole g. Bratoš, ki je stoječ na slemenu strehe, držal Tončeta na ramah, da je dosegel do bruhajoče odprtine. Na ta način se je njima in marljivosti Ringovega Petra pravčasno posrečilo, vdašiti ogrožajoč ogenj. Pripomba: Ker dosedanjí pofočevalci in kritiki za Libeliče niso našli v prid vasi najnujnejšega — evo tole: Gasilska lestva živa zimsko spanje, zaparnana v bivši ječi libeliške brizgalne. N. v m. p.! Kaj pa vaška? Ob izbruhu ognja so se slišali vzkliki: »Kje je vaška lestva, ki sega na vsako streho?« Čudno je le eno, da tudi te ni bilo in je ni najti nikjer! Nemogoče je skoraž tolmačiti moč razmejivne tako daleč, da bi postala lestva žrtev razdvojenja. Ker pa je ni, bilo bi sklepati, da so sfrčali klinci (od lestve namreč) čez mejo, a lestvine tavajo v megli, čakajoč stika — Pika!

Slovenska Bistrica. V petek 11. tm. zvečer okoli 9. ure je pričelo goreti na podstrešju poslopja tukajšnjega okrajnega sodišča. Vnela se je že streha in je obtajala nevarnost, da se ogenj razširi na vse poslopje. K sreči so ga pravčasno opazili in udušili, še predno je mogel napraviti izdatnejšo škodo. Vzrok požara je baže neprevidno ravnanje z ognjem. — Kakor čujemo, je tudi občina Spod. Poljskava sklenila dobaviti si fališki električni tok in se že vrša tozadnje predpriprave. — Čitalniški ples je uspel nad vse pričakovanje dobro. Udeležili so se ga v obilnem številu tudi zunanji gostje. Dvorano je bil okusno okrasil g. Rovšek, naše dame pa so, kakor vedno, neumorno stregle lačnim in žejnim plesalcem.

Koroške vesti.

Guštanj. (Slabi časi za tatove in potepuhe.) Kuharica Eliza Kurnik iz Maribora, uslužbena pri Poleniku, je ukradla delaveu Francu Ferku 3000 Din. Za 1500 D je nakupila raznega blaga. G. Markovič, naš priznani lovec na tatove, jo je kmalu izsledil in odposlal na Prevalje sodišču. — Nič boljše se ni zgodilo Jožefu Pevcu iz ptujškega okraja, ki je s pomočjo Šimena Božičko ukradel trgovcu Tramšaku suknjo v vrednosti 550 D. G. Markovič ga je izsledil v Vuzenici, mu blago odvzel, njegga samega pa izročil roki pravice. — Do miru je tudi pripomogel »bahač« Napotniku Karlu, rodnom iz Guštanja, ki je hodil po gostilnah, se gostil in veselil — a nič plačal. Dandanes torej že tudi tatje »niso več varni«.

Guštanj. (Društveno življenje.) Malgajeva čitalnica je v soboto 12. tm. priredila 2. del igre »Pri belem konjčku«. Vsi igralci so častno rešili svojo nalogo. Ob ti priliki je treba omeniti veliko pridnost Jamšekovih deklet, ki so, bi rekli, rojene igralke. Ni igre, pri kateri ne bi sodelovala ena izmed njih. Zato pa tudi čestitamo staršem, ki imajo tako lepo vzgojene otroke. — V nedeljo 13. tm. se je vršil v gostilni Balkan občni zbor podružnice »Sadjarskega in vrtnarskega društva«. Iz obširnega poročila je bilo videti, da je podružnica, četudi še le pol leta stara, jako

marljivo delovala. Sklenilo se je prirediti letos sadjarsko in vrtnarsko razstavo v Guštanju in prirediti več poučnih tečajev. Podružnica bo naročila za virged sadna drevesca in vrtna semena. Predsednikom je bil izvoljen F. Lečnik, pos. v Guštanju, namestnikom Juri Cvitanč, gostilničar v Tolstem vrhu; drugi odborniki so: P. Močnik (tajnik), A. Kotnik (blagajnik), I. Serajnik, Žaža L., Gomišek I. in Kuhar A. Podružnica je štela v minulem letu 30 članov. Iz obiska občnega zbora pa je bilo videti, da bo število v tekočem letu precej naraslo. Delegatom za občni zbor je bil izvoljen predsednik društva.

Guštanj. (Za Slovence ni nikjer prostora.) Rdeči občinski odbor je odpovedal dosedanemu občinskemu tajniku Ludv. Košutniku službo. Ker je imenovan bil tudi nastavljen v jeklarni na Ravneh, mu je tudi ta odpovedala službo. Tu je sedaj vidno, kako debeli prijatelji so naši sociji in merodajni faktorji v jeklarni. Inozemcem se službe ne odpovedajo, za te je kruha dovolj v naši državi, Slovence pa nikjer nimra prostora.

Celjske vesti.

Iz zdravniške službe v Celju. Na svojo zdravniško prakso je resigniral g. dr. Barth v Celju. Med vojno je bil vojaški zdravnik v celjski garniziji, po preobratu pa je začel vršiti v mestu civilno zdravniško prakso.

Smrtna kosa. V Gaberju pri Celju je umrla dne 13. tm. ga. Frančiška Svetel v 70. letu starosti. N. v m. p.!

Srbska pravoslavna cerkvena občina v Celju priredi dne 26. in 27. tm. v Celju Svetosavsko besedo v korist zidanja svoje cerkve. Dne 26. tm. se vrši ob 21. uri v veliki dvorani hotela Union koncert s plesom, na katerem sodelujejo mariborski vojaški simfonični orkester, koncertna in operna pevka g. Pavla Lovšetova in violinski virtuos ravnatelj Karel Sancin. Dne 27. tm. ob 11. uri je v veliki dvorani Nar. doma proslava Sv. Save, katere se udeležijo vsi zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter raznih društev.

Vsled pomankanja električne razsvetljave v Celju je moralo mestno gledališče začasno gledališke predstave ukiniti. Tudi ljudsko vsenčilišče je ustavilo predavanja in knjigovodstveni tečaj, dokler se razsvetljava ne uredi.

Uradni popravek stalnih volilnih imenikov. V smislu čl. 2. zakona o volilnih imenikih z dne 30. maja 1922. št. 184 Uradnega lista mora mestni magistrat tekom januarja izvršiti uradoma popravke v volilnih imenikih. Celjski magistrat razglasa, da se lahko vse osebe, ki imajo pravico do vpisa, zglasijo od 14. do 25. tm. med 9. in 12. uro v sobi št. 2 mestnega magistrata. Prinesti je s seboj krstni list, potrdilo državljanstva SHS in šestmesečnega bivanja v občini.

Svinjski sejmi v Celju. Ker je kuga svinavka v celjskem okraju pohnala, so letni in tedenski sejmi v Celju zopet dovoljeni. Pri tej priliki se ponovno opozarja na predpis, da mora vsakdo, kdor kupi kako živinčje na sejmu, dati živinjski potni list pri obč. uradu prepisati na svoje ime.

Tvornica kovinaste posode in drugih izdelkov v Celju, ki stoji pri Sp. Lanovžu za tirom drž. železnice in je bila last g. Pertinača, je prešla v roke delniške družbe. Obratovanje se bo vršilo v istem obsegu tudi v bodoče. Dosedanji posestnik je udeležen takisto na deležih.

Predpustne prireditve v Celju. Sportni ples, ki se je vršil v soboto, dne 12. tm. v celjskem Narodnem domu, je potekel zelo animirano in je bil tudi izredno dobro obiskan. Med zvoki salonskega orkestra je plesala v dvorani mladina do ranega jutra, v stranskih prostorih so pa preskrbele narodne dame izvrstno postrežbo in dobro kapljico. V soboto dne 19. tm. se vrši v gostilniških prostorih Nar. doma domača veselica v prid Dijaški kuhinji. Dne 1. febr. se vrši običajni kuhinjski ples v dvorani Nar. doma, za kar se vrše obširne predpriprave. V prvi polovici februarja priredi plesni večer tudi celjska Orjuna, Ker padejo vmes še tudi razne domače veselice, je za predpustno veselje v Celju dovolj preskrbljeno.

Nova javna knjižnica v mariborski okolici.

Po zaslugi Posojilnice v Nar. domu, Mestne hranilnice, podružnice Narodne, Ljubljanske kreditne, Trgovske, Anglo, Jadranske, Slavenske, Centralne banke Zagreb, okrajnega glavarstva v Mariboru in Pokrajinske uprave v Ljubljani se je dne 17. dec. 1923, na rojstni dan Njegovega Velikanstva otvorila v Radvanju »Javna šolska knjižnica«, iz koje se izposojujejo knjige vsak dan popoldne (poleti se bode to omejilo na nedelje in praznike).

Radvanjsko prebivalstvo je do leta 1919. dobivalo svojo šolsko izobrazbo samo v nemški šoli s pomočjo Südmarijanske knjižnice in Sulferajnskih podpor. Nemško šolo je naša vlada L. 1919 ukini-la, a šele leta 1923 je bilo mogoče po velikem trudu otvoriti »Javno šolsko knjižnico« za odrasle, ki naj budi in goji v pomembnem prebivalstvu ljubzen do slovenskega jezika in do države naše.

Do 10. jan. 1924. t. j. v dohrib tref tednih se je izposodilo 200 knjig, kar dokazuje, da se prebivalstvo začinja zanimati za slovensko knjigo. Knjižnica obstoji iz oddelka za mladino in odrasle, vsak z več pododdelki. Za začetek prevagujejo pripovedni in zabavno-poučni spisi. Da bode mogla knjižnica globlje posegati v slovensko izobrazbo prebivalstva, se prosi, naj blagovoliijo oni, ki se zanimajo za vrnitev odtujenih rojakov v krilo matere Slavije, knjižnici darovati sledeče knjige: Slovenske Maticice a) Knezove knjižnice III. do VI., VIII. do XXI., XXIII. itd. zvezek. b) Zabavne knjižnice I., II., IV. do VIII., X. do XXV. in od XXVII. zvezka naprej; Krajčeve Nar. biblioteke 17., 18., 35., 39. do 56., 64. snopič itd. naprej, potem Ljudske knjižnice od XVII. zvezka naprej; »Zbirka slov. povestij« od 5. zvezka naprej; »Prosveti in zabavje« od 4. zvezka naprej, Narodne knjižnice Zvezne tiskarne od 33. zvezka naprej; »Narodne založbe Celjske« od III. zvezka naprej in Mohorjeve družbe 1. do 39., 45., 46., 48., 54. in 74. zvezek Slovenskih večernic. S hvalečnostjo se sprejme tudi vsaka druga knjiga, zlasti so dobrodošli Colomovi, Jurčičevi, Tavčarjevi in drugi romani itd. itd. Darovane knjige se naj blagovoliijo izročiti domačemu šolsk. vodstvu, ki jih odpremi službeno semkaj. Ko bode več denarnih sredstev, se knjige tudi odkupijo, v knjigarnah pa jih ni več dobiti. Poizdobe se naj sram naznanijo. S knjigo k srcu, a s srcem k domovini Jugoslaviji!

Šolsko vodstvo Radvanje pri Mariboru.

—□—

Knjige sprejema za Maribor tudi uredništvo »Tabora«.

Turistika in sport.

: **Planinci!** Kakor se je pri Osrednjem odboru SPD ugotovilo, ima okrožje Maribora razmeroma najmanje naročnikov na »Planinski Vestnik«. Da se temu očitku izognemo, naročajte to lepo društveno revijo vsaj vsi člani. Agitirajte povsod za Vestnik, zahtevajte ga v gostilnah in kavarnah, kamor zahajate. Le na ta način se bo razširil ta naš lep društveni poročevalec in prijatelj.

Odsek amaterfotografv SPD v Mariboru naznanja, da ima zopet v zalogi Planinske znake, ki se dobijo ob vsakem dnevnem času v Krekovih ulici 5 I. levo. Istotam se tudi prejemajo naročniki za »Planinski vestnik« in se dobijo še nekaj Planinskih koledarjev 1924.

Predor iz Ruš k Ruški koč. Nadabje do Cojzerjeve bajte, ali na vzhodni strani do Mariborske koč in od tam preko »Razglednika« ali »Malega Triglava« k Sv. Bojlenku in naprej čez Habakuka v Maribor je narejen. Turisti lahko uporabijo ta pota brez skrbi, edino na »Sedovcu« se malo obsedi, a tudi tam hudega nič ni.

Smučarjem se teren in dober sneg na Pohorju kar sam priporoča. Če ne verjamete, pa poizkusite od Klornege vrha spustiti se v Maribor.

Sokolstvo.

Sokol in obrtni naraščaj.

Ne mislim začeti z običajnimi frazami, dober kup so in zato ne hasnejo ne tistim, ki jih napišejo, še manj pa onemu, ki so namenjene. Zategadelj samo nekaj resnih besedi na splošno v informacijo vsem onim, ki hočejo pomagati.

O obrtnem naraščaju še ni tako mnenje, kot bi moralo biti in kakršno pozornost ta močna veja človeške družbe zasluži. Pa to največ je raditega, ker obrtni naraščaj še ni vzgojen povsem v istem pravcu, za katerega bi moral biti, zato, ker mu še niso pokazali poti, po kateri naj hodi, da postane enkrat koristen član človeške družbe.

So ljudje, ki govorijo z zaničevanjem o obrtnih vajencih. Nič jim ni po godu pri njih, od nosu do zračaja. Res, da je med njimi tudi kak originalen subjekt, toda v katerem stanu ga pa ni? Navadno je človeška mašnja do svojega bližnjega precej pavšalna, zgolj podedovani nazorji slabih opazovalcev, mi se pa teh sodb držimo silno krčevito, ker smo preleni, da bi sami opazovali.

Zato ne bo škodilo, če si ogledamo to bitje nekoliko pobližje.

Zapusti fant ljudsko ali meščansko šolo; pa še preden je dopolnil predpisanih 14 let, mu že davno roje muhe po glavi le o brzih avtomobilih, o blesteči električni luči in podobno. Vcepili so mu v glavo, da zasluži najbolje mehanik kot sofer, da je najprijetnejši posel oni elektrotehnika itd. Ali ima pa dečko, poln hrepenenja po delu, udejstvovanju, po iskanju nečesa, čemu se ne znanega, tudi zmoglosti za njemu izbrani obrt, tega ne pomisli navadno niti. Pa niso tako osamljeni slučaji, da povedo tudi starši kar kategorično svojemu sinu, ki sicer v šoli ne napreduje bogznan, kako: »Če se ne boš učil v šoli, se pojdeš učiti pa za čevljarja!«

Lahko je izgovoriti te besede, težje pa je onemu, ki so ga res poslali učiti se njemu ujetemu obrtu. Tu se kaže že prva potreba, da se starši informirajo najprej pri učitelju kot onem, ki so mu zaupali v vzgojo svojega dečka. Zakaj učitelj, ki ima stičeno damizadnem pred soboj in ki spozna dečkovo značaj v najrazličnejših položajih, on je tudi tisti, kateremu omupa učence najprej svoje hrepenenče srce po ustvarjanju zlate bodočnosti. Zlati odkar je uveden na nekatere šole kot neokotvorni pouk, se očitno vedno bolj individualno zanimanje in talent učence za gotovo stroko. In koliko zlatih mladikov se da v tem času učitelji roditi!

Nobena prišla reč ni kaj prida, pa se ravno zato pri prislino sprejetih poklicih polaze največja indolence kot odpor proti teroru duševne zaslužnosti. Poznam že iz lažne izkušnje mnogo ljudi različne starosti, ki so pustili vsiljen poklic, pa so si magari pristradali pot do svojega ideala. In danes so zadovoljni, ker so v svojem elementu spoštovani so kot delavci na svojem mestu.

Naposled pride čas, ko se zapro šolska vrata za učenec.

Kaj mojemu je. Gleda tuje ljudi v delavnici, njihova ljubeznivost je vse prej kot podobna učiteljevi. So dečki, ki se jim stoji po oni prvi ljubezni, pa jo pohajajo ob prvi priliki; drugi plavajo v tem novem ozračju bolj ali slabše, kot jih je pač ustvarila narava. Kot berač prazna se nalezajo duha, ki veje v delavnici. V teh letih je mladina najdomanejša za vso dobro, pa tudi najpristopnejša vsem mnogim slabim zunanjim vplivom. So kraji, kjer se norčujemo iz najavetejšega, kar je prinesel deček s soboj iz šole; fant joka, obupuje, pritožiti se ne upa, sicer je odgovor klofuta. Da se tam izogne in nikomur ne zameri, se skuša prilagoditi razmeram. Polagoma ga privedejo do tega, da iztisne tudi on prijutek na govorico, v kateri ga je učila mati s zornimi mladostmi. Izprva težko, pozneje se mu vidi to edino pravilo, sramuje se staršev radi njih govorice — za narod je dečko izgnjen.

Niso, žal, osamljeni slučaji, ki se pojavijo na površju v krajih s slovensko manjšino, celo v krajih s kompaktnimi

slovenskim življenjem stega hidra potujčevanja svoje grabelčljive lovke po naši mladini.

Zato čaka že ob šolskih vratih Sokol, da sprejme z največjo ljubeznijo v svoje naročje one, ki izstopajo in gredo k mojim v uk.

Naloga Sokola je mimo drugega, da tudi obrtni naraščaj vzgoji za dobre državljane, da so kot taki tudi dobri in koristni člani človeške družbe.

Popolnoma napačno je naziranje, da se fant že v delavnici dovolj »nateleva« . Zakaj tako vsestranskega razgibanja telesa kot ga nudi telovadba, ne da nobena delavnica. Obenem je pa za takega mladega fanta življenje v telovadnici nekako razvedrilo in poznam dečke, ki so kazali pri delu vso vnetost in pridnost zgolj radi tega, da so mogli v telovadnico. Razvedrila je pa vsakdo potreben.

Druga somerna plat sokolskega dela pri obrtnem naraščaju je pa vzgojno-kulturno delo. Sokol ne sme in ne more dopustiti, da naj ostanejo ti dečki, ki tvorijo nekak obrtniški kader, narodno mladi, neinformirani o najvitalnejših interesih svojega naroda, da naj preneso to indiferentnost tudi v življenje, kjer se bodo kretali kot pomočniki in samostojni obrtniki. Naš narod rabi narodno-krepkih mož, ki dajo pečat svoje duše tudi na zunan. Potem bodo izginili iz naših krajev oni »pobeljeni grobovi«, ki so opremljeni na zunan z visokoletečimi in blestečimi naslovi, znotraj pa...? Se sedaj dobite ljudi, ki sprejemajo v uk le otroke onih starišev, ki so že prijazni vsem njihovim težnjam ali jih upajo še pridobiti zanje.

Zato nudi Sokolstvo svojemu obrtnemu naraščaju predavanja iz narodne zgodovine, razpravlja o zasedenih krajih, popelje jih na gospodarsko in kulturno polje lastne in tujih držav.

Sokolstvo pa vzgaja obrtni naraščaj tudi, kako se pribori človek s pridnostjo in poštenostjo do samostojnega kruha. Pred leti so po priliki nekateri člani mariborski mojstri med drugim sami predavali tukajšnjemu obrtni naraščaju, kako so postali edino le z varčevnostjo že v zgodnji mladosti in pa z nemurnim delom to, kar so danes. In taka živa beseda, tak vzgled, zaleže več kot cele knjige. Naj se uvedejo taki debati večeri pri vsakem sokolskem društvu, da čutijo vajenci, da se pripravljajo tudi oni na težko pot borbe za obstanek, da se ne bodo mogli vedno držati matere za krilo, ampak da pride čas, ko bo treba, da je vsak cel mož in na svojem mestu.

Klobuk z glave in vse spoštovanje onim, ki niso imeli nikogar, da jim pokaže pot v življenje, a so jim ostali le zlati nauki materine besede v spominu in so se po njih ravнали!

Tudi niso tako poedini slučaji, da je brat voditelj edini, kateremu odkrije dečko vso svojo trpečo dušo. Zakaj voditelj je iz njegovih vrst, sam je že prehodil ves križev pot, tako mu tudi lahko zaupa, ker mu le on more svetovati. Odtod ono pravo bratstvo, ki se utrjuje in ohrani še v pozni starosti, ono bratstvo, ki vpliva tako blazilno na današnja socialna razdrapanost, ono bratstvo, ki ga nudi le Sokol.

Le takrat, ko bomo imeli res vsestransko izobražen naraščaj, ki preide avtomatično v vrste članstva in si kot tak ustvari ugledno stališče, da pokaže s svojo inteligenco povsod, kjerkoli se pojavi, vpliv Sokolstva, takrat šele je rešil Sokol majhen del svoje naloge.

—□—

Sokolstvo v sovjetski Rusiji.

Zanimivi so podatki o Sokolstvu v sovjetski Rusiji. Tam obstoja sokolstvo, toda pod strogim nadzorstvom sovjetskih uradnikov. Levičarji ruske politike, kakor Trockij in drugi so zahtevali razpust sokolskih društev, ali pa internacionalizacijo sokolske misli, toda predstavniki sokolstva na to niso pristali. Zadeva je bila nato predana uradu za splošno izobrazbo. Ta pa je končno pristal na sokolsko idejo, upoštevajoč, da sokolski odgoj progresivno deluje na vzgojo mladine. Kljub temu pa so sovjetske oblasti zahtevale, naj se sokolska društva spoje z »rdečo gimnastično unijo« ter se odpovejo vsem svojim znakom in emblemom, ki

le najmanj spominjajo ali opozarjajo na ruski nacionalizem. To zahtevo je rusko sokolstvo ogorčeno odbilo, naglašajoč, da baš nacionalizem tvori bistveni del sokolske ideje. In tak stoji stvar še danes. Rusko sokolstvo pričakuje odgovor sovjetskih oblasti. Skoraj več kakor gotovo je, da bodo sovjetske oblasti razpustile sokolska društva, njihov predstavnike pa po načelih rdeče »svobode« in »enakosti« kaznovala.

SEJE OŽJEGA ODBORA MARI-BORSKE OBLASTNE ORGANIZACIJE JDS se vrše redno vsak prvi četrtek v mesecu ob 17. uri pop.

JDS.

POLITIČNA ŠOLA JDS ZA MARI-BORSKO OBLAST se vrši od 11. do 15. febr. t. l. v Mariboru. Da se more čim prej izvršiti razporedba glede udeležencev, naj se javijo kmečki in obrtniški mladenci, ki se hočejo udeležiti te šole, na naslov: Oblastno tajništvo JDS v Mariboru, Cankarjeva ul. 1.

—□—

Okrožno tajništvo JDS za Prekmurje je pričelo 7. tm. poslovati v Murski Soboti.

Prireditve: 20. jan.: shoda na Grobelnem in v Zibiki. — 27. jan.: shodi v Središču, pri Sv. Miklavžu, v Zaleu, Grižah, na Polzeli itd. Podrobnosti še objavimo.

Reorganizacija vseh srezkih organizacij JDS v mariborski oblasti se ima izvršiti na srezkih sestankih 17. febr. t. l.

Zaupniki, pozor na volilne imenike!

Tekom januarja se imeniki uradno popravljajo!

V zakonu je določeno, da morajo vsa županstva v teku januarja vsakega leta popravljati volilne imenike, tako imenike za volitve v narodno skupščino (ki služijo tudi za volitve v oblastno in srezko skupščino), kakor tudi za občino.

Ker stojimo pred volitvami v oblastno in srezko skupščino in ker bodo morda tudi kmalu volitve v narodno skupščino, ker bodo letos skoro v vseh občinah občinske volitve, so ta uradna popravila v volilnih imenikih zelo velike važnosti!

Dolžnost vsakega zaupnika, političnih odborov, vsakega volilca in somišljenika je, da se za pravilnost volilnih imenikov takoj pobriga! Uradno popravljanje volilnih imenikov je sicer dolžnost županov, ki pa te dolžnosti ne bodo vedno storili, posebno ne klerikalni župani. Treba se je zato pobrigati in županstvo pisмено (brez koleka!) ali ustmeno (najboljše pred pričami) opozoriti na to, da se vpišejo vsi, ki niso v imeniku, pa imajo volilno pravico, nasprotno pa tudi vsi izbrisajo, ki nimajo več volilne pravice.

1. Kdo ima pravico biti vpisan v volilni imenik za skupščinske (oblastne, srezke) volitve?

Vsak, ki je 21 let star in biva v občini stalno že 6 mesecev.

2. Kdo ima pravico biti vpisan v volilni imenik za občinske volitve?

Vsak, ki je 21 let star in biva v občini stalno že 1 leto.

Posebno je važno, da preskrbe za vpis vsi vojaki, ki so se iz vojaške službe že vrnili, če so pred vojaškim rokom bivali stalno v občini in pa da se vpišejo vsi vojaki, ki se leta 1924 šele vrnejo iz vojaške službe!

Za to, da se zahteva vpis ali izbris iz volilnega imenika pri uradni popravili volilnih imenikov, ni treba nobene reklamacije, kakor ob času volitev, tudi ni nujno potreba vseh listin, zato je sedaj najprimernejši čas, da se spravijo volilni imeniki v red!

Župan ali občinski gerent, ki ne bi na zahtevo ali opozorilo hotel vpisati ali izbrisati volilca, čeprav se mu dokaže, da ima dotični volilno pravico ozir., da jo je izgubil, se zagreši proti zakonu in prosimo, da take slučaje naznanite na naše Oblastno tajništvo JDS v Mariboru (Cankarjeva 1).

Vsi na delo! Prihranite si veliko dela ob času razpisa volitev, reklamacijsko postopanje bo takrat veliko lažje!

Poprava volilnih imenikov je prvi del volilne dolžnosti, volitve pa drugi del!

Varujte svojo najvažnejšo pravico, volilno pravico!

Naše oblastno tajništvo JDS daje v slučajih potrebe vsa pojasnila.

Občni zbor zadruga aprovizacijskih obrtov v Mariboru.

V petek dne 11. januarja 1924. se je vršil občni zbor Zadruga aprovizacijskih obrtov v Mariboru v dvorani restavracije »Kosovo«. Občnega zbora, katerega je otvoril in vodil načelnik gosp. J. Pelikan, se je vdeležilo 62 članov. — Po prečitani zapisnika zadnjega občnega zbora je podal zadrugi tajnik g. Franjo Kenda izčrpno poročilo o delovanju zadruga. Iz poročila, katero pričajo vzornem in brezhibnem poslovanju zadruga, posnemamo, da je štela zadruga začetkom leta 1924. 94 članov, ki pripadajo 23 različnim strokam. V leta 1923. je pristopilo 12 članov in izstopilo tudi 12; v tem času je pristopilo 36 vajencev in 19 pomočnikov. Pomočniški izkušnji, ki se je vršila 29. avgusta 1923., so se podvrgli štirje sedlarji, trije slaščičarji, dva tapetnika, en kolar, en krznar, eden barvar in eden ščetar, torej vsega skupaj 13 pomočnikov. 11 je doseglo pravi dober in dva dober uspeh. Zadrugi tajnik g. Franjo Kenda je podal tudi poročilo o računskem zaključku za leto 1923, ki izhazuje koncem leta 6303.16 D čistega premoženja. Na predlog pregledovalcev računov gg. Feliksa Novaka in Ernesta Gerta se je računski zaključek odobril in podelil odboru absolutorij. Nato je bil na predlog g. Vahtarja sprejet tudi proračun za leto 1924. Gg. Fischbach in Vahtar se v iskrenih besedah zahvaljujeta dosedanjemu načelniku g. Pelikanu za njegovo dolgoletno vzorno in nesebično delovanje za zadrugo, ter ga naprošata, da naj to poštvalno delo tudi nadalje vodi. G. Fischbach se nadalje zahvaljuje v iskrenih besedah g. tajniku Kendi za njegovo vestno, ne lahko delo, ki ga je vršil v prid zadruga in ga prosi, da naj to vzorno delo tudi nadalje vrši. V odbor so bili izvoljeni gg. Ivan Pelikan, načelnik, Miho Vahtar, namest. načelnika, odborniki: Julij Fischbach, Henrik Egger, Pavel Nedog, Franc Walner, Izidor Copetti, Franc Duhek, Ivan Kravos, Josip Stajniko, Eman Ilih, Ferdo Kuhar, Josip Gumzej, Franc Filipič, namestnika: Eduard Kefer, Avgust Sider, delegata: Miho Vahtar, Rudolf Novak; pregledovalca računov: Feliks Novak, Josip Stajniko; izpitna prisodnika: Julij Fischbach in Eman Ilih.

Pri slučajnostih se je oglašil k besedi g. Vahtar, ki je poročal v daljšem izčrpnem govoru o poteku shoda obrtnikov dne 8. septembra 1923. v Ljubljani, na katerem se je hotelo med drugim skleniti tudi prisilno zavarovanje obrtnikov in njihovih rodbinskih članov zoper bolezen in starost, kar bi pomenilo za obrtništvo zopet velike izdatke. — Proti temu sklepu je on zavzel v imenu zadruga stališče, da dokler ne rešimo drugih obrtniških vprašanj in teženj, se bomo z vso silo uprli proti takemu zavarovanju, ki pomeni za nas le nove izdatke, ne nudi pa nikakih koristi. — Zborovalci so ta odločen nastop gosp. Vahtarja z odobravanjem vzeli na znanje. Ker je bil dnevni red izčrpan in se nihče več k besedi ni oglašil, je načelnik g. I. Pelikan zaključil ob pol 24. ure ta lepi in dobro uspeli občni zbor.

Mornarica veže najoddaljenejšo državo! Gradimo našo mornarico! Jačajmo, Jadransko Stražo!

Mariborske vesti.

Maribor 16. januarja 1924.

m Osebnost. Sodnik dr. Ljudevit Lobe je na lastno prošnjo premeščen od mariborskega sodišča k srezkemu sodišču v Senti, kjer nastopi službo še tekom tega meseca.

m Smrtna kosa. Dne 13. tm. je umrla na Pobrežju gospa Stržina Antonija, rojena Leskovar, vdova po poduradniku južne železnice, v 74. letu starosti. Pogreb se vrši v četrtek dne 17. tm. ob 3. uri pop. od hiše žalosti, Cesta na Brezje 16, na magdalensko pokopališče. Naj v miru počiva!

m Ljudska univerza. Pretekli ponedeljek 14. tm. je g. inž. Kukovec v izbranih besedah govoril o Individualizmu, kot znaku moderne dobe in pokazoval, kako je na to individualistično smer gledal Ibsen in kakor je to izrazil v »Strahovih«. V zares lepo zaokroženem slogu je g. Kukovec pokazal stremeljevanja, individualizma, ki v osebnosti svobodi, v brezobzirnosti do vseh družinskih spon t. j. strahov, išče največji razmah človeške duševnosti. V poetično orisanim zaključku je predavatelj v kratko opisal vse konflikte v drami Ibsena in v življenju sploh. Jedro vseh misli je bilo, da ni v samem pojmu svobode vse, nego, da gre za to, ali si zrel za to svobodo, za ljudi pa, ki ne streme za tako svobodo, ker nimajo dovolj samostojnosti, da se držijo tradicije, t. j. kot šibkejši močnejših. Kritično pa bo g. predavatelj obdelal individualistično smer v posebnem predavanju. Obisk je bil dober zlasti z ozirom na daljšo pavzo. Bilo je okoli 80 ljudi. Prihodnji ponedeljek bo zopet predavanje. Natančneje še obvestimo. Napovedano je tudi predavanje dr. Černiča o slepihu.

m Občni zbor »Slovenske čitalnice« v Mariboru se vrši dne 26. tm. ob 20. uri v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Vabijo se vsi člani, da se skupno udeležijo obnega zbora. Poročalo se bo tudi o delovanju Ljudske knjižnice v preteklem letu. Po obnem zboru se bo razvil istotam družabni večer, pri katerem bo sodeloval izborni kvartet in salonski orkester. Zatorej se vabi tudi ostalo jugoslovansko občinstvo Maribora, da se tega družinskega večera v obilnem številu udeleži. Odbor bo skrbel, da bo ostal vsakomur ta večer v prijetnem spominu. — Odbor.

m Cercle français. G. Lucien Tesnière, profesor za francosko slovnost na ljubljanski univerzi, bo imel v našem krožku šest predavanj o razvoju francoske literature. Slikal bo v glavnih potezah ta razvoj pod sledečimi naslovi: 1. Les origines et la renaissance. 2. Le grand siècle. 3. Le siècle des philosophes. 4. Le romantisme. 5. Réalisme et naturalisme. 6. L'époque contemporaine. Prvo predavanje se bo vršilo v soboto, 19. januarja, ob petih in pol zvečer v slavnostni dvorani moškega učiteljskega, ostala bodo sledila po eno vsak mesec do konca junija. Vstop je vsakomur prost.

m Götzovo dvorano bo, kakor se nam poroča z kompetentnega mesta, pregledala stavbena oblast mestnega magistrata in okrajnega glavarstva. Želeli bi bilo, da se pregled izvrši čimprej, ter da pride dvorana zopet do svojega namena.

m V Klub-baru gostuje sloviti mojster na violino Fred Singer ter princeza Ridjech, eksotična plesalka z živimi kačami. Samo kratek čas.

m Klavniška afera se enkrat pred sodiščem. Urednik »Volksstimme« g. Eržen je bil sojen radi očitkov lista, da so se v klavniški fazi ficirali spisi in računi, da bi se potlačila in zamolčala cela afera s 40 prašiči itd. Eržen je prvotno izjavil, da članka ni čital, pri razpravi pa je nastopil dokaz resnice. Okrajno sodišče je izjavilo, da dokaz resnice ni dopusten. Na Erženovo pritožbo pa je okrajno sodišče v torek razveljavilo razsodbo okrajnega sodišča in dopustilo dokaz resnice. Afera se bo obravnavala sedaj pred okrajnim sodiščem.

m Gasilno društvo v Mariboru in njegova rešilna oddelka namerava v svojo nabavo novega rešilnega avtomobila prirediti v kratkem posebno nabiralno akcijo. Društvo je zabredlo v težek finančni položaj, ker stroški od dne do dne naraščajo, dohodki pa so malenkostni in je poleg tega morala tudi odpasti za dne 5. januarja nameravana prireditve. Sedanjni rešilni avtomobil je služil od leta 1915 do danes v 101.923 slučajih in je v polni meri odslužil. Kljub temu pa ga namerava vodstvo preurediti v voz za moštvo kot dopolnilo za avtomobilski vod gasilnega društva. Vse to pa je združeno z velikimi stroški. Z ozirom na človekoljubni in občekoristni namen pričakuje gasilno društvo, da se bo občinstvo v polni meri odzvalo njegovi prošnji in pripomoglo do čim popolnejšega uspeha nabiralne akcije.

m Prve Mariborčanke v prisilni delavnici v Begunjah. V nedavno ustanovljeni in odprti ženski prisilni delavnici je tudi že neželjski del Maribora častno zastopan. Kot reprezentantini mariborskega ženskega sveta v ženski prisilni delavnici je izbralo mariborsko okrajno sodišče Marijo Mažir in Rozo Štern, obe dobri nočni znanci iz mariborskih ulic. Obe imata že zelo pisano kazensko izkaznico in bo zlasti mariborska policija vesela te razbremenitve. V prisilni delavnici ostaneta obe srečni izvoljenki za enkrat 3 leta, po potrebi pa tudi še dalje.

m Mesino kopališče je izven nedelje in ponedeljek vse dni v tednu odprto od 9. do 18. ure zvečer, ob sobotah, pa od 9. do 19. ure. Blagajna je odprta vsak dan do 17. ob sobotah do 18. Parna kopel je ob sredah in petkih ves dan za dame, ostale dni pa za gospode. Obiskovalcem kopališča stoji vedno na razpolago prvovrstni operater.

m Prošnja uboge vdove. Revna vdova je z malim petletnim otrokom na cesti brez prenočišča. Kdor ima kakšen majhen prostorček, da more reva z otrokom prenočevati, naj se usmili in naj prepusti kotiček. Prijave sprejema naše uredništvo.

m Na naslov gošpodarskih podjetij! V Mariboru je 70%-ni invalid, bivši koroski dobrovoljec, ki je bil kot invalid pri železnici reduciran in je z ženo in tremi malimi otroci izročen bedi, prosi za kakršnokoli začasno službo v kakem gospodarskem podjetju. V vojni je izgubil desno oko, a je drugače sposoben za delo. Je izučen mehanik, absolvent strojniške šole ter izprašan strojnik, ima tudi šoferski izpit. Prosimo, da se event. ponudbe naslovijo pod »70%-ni invalid« na uredništvo »Taborac«.

m Restavracija »Narodni dom« ima na razpolago okusno renoviran salon. Lepo zračne sobe za klube in obnovljeno keglišče. Izrečno pristna domača vina. Abonentj se sprejemajo po 20 Dinarjev dnevno.

m Iz policijske kronike. Radi nevarnih groženj je bil aretiran in izročen sodišču usnjarski pomočnik Anton D. iz Ptuj.

m Nesreče in nezgode. V barakah v Dankovi ulici stanujoča Antonija Frank si je včeraj pri padcu zlomila levo nogo nad kolonom. Pred barako ji je na oledenih tleh izpodrsnilo. Rešilni oddelki ji je prožil prvo pomoč ter jo prepeljal v bolnico. Radovedni pa smo, kdo ji bo plačal sedaj odškodnino. Po predpisih je hiši lastnik odgovoren za take nesreče, če pred svojo hišo ne osnaži pločnikov oziroma ceste. Lastnica barak pa je mestna občina, ki očividno sama ne spoštuje predpisov, ki jih izdaja za druge.

m Varnost na mariborskih ulicah. — Nekateri gg. hišni lastniki ne mislijo dovoljno na varnost pasantov, ki hodijo mimo njihovih hiš. Tako je včeraj v torek na Aleksandrovi cesti z bivšega hotela »Stadt Wien« padlo na cesto celo okno, že vse preperelo. Popravila na tej hiši se niso izvršila že bogve od kdaj. Takšnih hiš je v Mariboru še več. V interesu javne varnosti je, da poklicani organi hiše pregledajo in lastnike prisilijo vsaj k najpotrebnejšim popravilom. Ponekod si ne upajo niti oken odpirati, ker se boje, da bi popadala na ulico.

m Radi prodaje pokvarjenih živil je bilo svojčas obsojenih več tukašnjih trgovcev in veletrgare Scherbaum na 20.000 din. Na pritožbo obsojenih se je te dni bavilo z zadevo okrajno sodišče, ki je prvotno obsodbo razveljavilo ter na podlagi izpovedi strokovnjakov obtožence oprostilo.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sreda, 16. jan. »Janko in Metka«, A.
Četrtek, 17. jan. »Onstran življenja«, B.
Petek, 18. jan. »Lumpacij-vagabunda«, Ab. E.
Sobota, 19. jan. »Janko in Metka«, D.

—□—

»Janko in Metka«. Opozorjamo cenj. občinstvo na današnjo operno predstavo »Janko in Metka«, ki je pri premijeri kakor pri reprizi krasno uspela.

»Onstran življenja«. V četrtek 17. jan. se vprizori za ab. B zanimiva in vsebinsko ter tehnično interesantna Hassencleverjeva drama »Onstran življenja«. Pri tej priliki apeliramo na cenj. občinstvo, da pride točno k predstavi, kajti ob 20. se zapre dohod v parter, ker treba, da vlada v avditoriju popoln mir. Odmor za občinstvo pri 17. sliki.

—□—

Iz vrst abonementa A. Prejeli smo in objavljamo: Upravo nar. gledališča opozarjamo na neredno in krivično razdelitev repertoarja. Navažamo nekaj dejstev. Abonement A je imel zadnjo predstavo 20. ali 21. decembra t. l. Dne 3. januarja nas je uprava odbila s ponovitvijo La Boheme, med tem ko imajo drugi abonementi, posebno pa B in E vedno najnovejše predstave. Na pr. B je imel tokom 8-10 dni tri predstave (Lumpacij vagabund, dne 16. jan. glasom repertoarja »Janko in Metka« in 17. jan. »Onstran življenja«). Izvzemši ponovljeno opereto La Boheme — ni imel abonema A od 21. decembra pa do 22. jan. t. nobene predstave — toraj polnih 33 dni. To bi se ne smelo dogajati. Ali bi ne bilo mogoče, da pride vsak abonema vsak teden ali vsaj vsakih 10 dni na red? Seveda gre! — Opozorjamo upravo še enkrat, da temeljito izpremeni repertoar, ter se v bodoče drži pravične razvrstitve, sicer smo primorani izvajati konsekvence. — Več abonementov skupine A.

Kultura in umetnost

x Izredni občni zbor umetniškega kluba »Grohar« v Mariboru, ki se je vršil v nedeljo 13. jan. 1924. ob 10. uri v gimnazijski risalnici, se ga je udeležilo članstvo skoraj polnoštevilno. Po običajnem dnevnem redu so podali funkcijo jako živahna debata, po kateri se je cionarji svoja poročila. Sledila je na sklenilo, da se da sedanjemu odboru popolno zaupanje ter se mu iskreno zahvali za marljivo vztrajno delovanje. — Bohemska reduta v prid umetniškega paviljona odpade za letošnjo sezono. Ob tej priliki se veseljeni odbor kluba prav iskreno zahvali zlasti vodilnim damam, ki so s toliko vnemo in vztrajnostjo vodile priprave za reduto: gospej dr. Zakrajškovi, Hriberjevi, inž. Steinovi, dr. Jančevi in Planinškovi. Kakor hitro bode reflektor gotov, se prične v klubu z večernim kurzom. — Tajništvo. Z druge strani smo prejeli obvestilo, da se je na zboru grajala postopanje odbora napram slikarju Trstenjaku. Ker ni prišlo do sporazuma, je izstopilo več članov. Beležimo to kot kronisti.

x Aleksa Šantić umira v bedi. Zagrebški »Obzor« piše, da odlični srbski pesnik A. Šantić umira v bedi. Država mu je pač določila pokojnino, ni pa je izplačala že od novembra. Drugih sredstev pesnik nima. Takšno postopanje s Šantićem je kulturni škandal. Toda že afera z Meštrovićem je pokazala, da imajo radikalni prosvetni ministri neprosvetljene pojme o kulturni dolžnosti. Kadar bo Šantić umrl, pa bo vlada nakazala nekaj tisoč dinarjev za pogrebne stroške.

x Mirko Divković. V Zagrebu je umrl vpokojeni gimnazijski ravnatelj Mirko Divković, star 81 let. Pokojnik je prevajal na hrvaščino ruske pripovednike. Njegovi prevodi Turgenjeva so mojstrsko delo. Prevode je izdala »Matica Hrvatska«. Bil je izvrsten poznavalec srbohrvaščine in eden izmed onih Hrvatov, ki niso nikdar pozabili velike nacionalne resnice, da so Hrvati in Srbi en narod.

x Zvonček — najboljši mladinski list. Stariše ponovno uljudno vabimo, da narode svojim otrokom mladinski list »Zvonček«. Prva številka izide v popolnoma novi opremi in nadvse zanimivo vsebino zadnje dni tega meseca. List bo letos bogato ilustriran. Naročnina letno 30 Din., polletno 16 D., četrletno 9 Din. Naročnike sprejema »Centralna uprava listov UJU, poverjenišvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. I.

Objave.

§ Sklicujem konstitučno sejo novoizvoljenega odbora Sokola v četrtek dne 17. tm. ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu. Bratje in sestre, udeležite se brez izjeme. Zdravo! — Starosta.

§ Pevski zbor Glasbene Matice nam javlja, da se vrši njegov koncert, ki je bil prvotno namenjen na 15. jan., nepreklicno v sredo dne 6. februarja 1924. Namenoma ga priredi Glasbena Matica v sredo, da se ga vsak lahko udeleži, ki je v svojem društvu zadržan v soboto ali v nedeljo. Tudi okoličanom se menja s tem dnevom najbolj ustreže, ker je drug dan četrtek, ko največ ljudstva iz okolice prihaja v mesto in je tudi učiteljstvo prosto šole. Pela se bo tudi »V pepelnici noči« in sploh cel program, kakor je bil že spočetka določen. Vršil se bo v Götzovi dvorani, ki nam je od ravnateljstva zagotovljena. Natančnejša in potrebna pojasnila k nekaterim točkam se objavijo po listih pravočasno.

§ Filatelisti. Vsak četrtek ob 20. uri se stane v gostilni Novosel, Rotovški trg št. 8.

§ Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« pozivlja vse svoje članstvo, da se udeleži sestanka v sredo 16. tm. ob 20. uri zvečer v klubovi sobi Narodnega doma. Na dnevnem redu so tekoče zadeve in razgovor radi obnega zbora Polnoštevila udeležba dolžnost! — Tajnik.

§ Glasbena Matica. Gg. pevci in pevke se obveščajo, da je petkova vaja radi orkestra premeščena na četrtek. Odbor.

§ Društvo »Samopomoč« prosi za 5 posmrtnin t. j. 5 D. ki so zapadli v plačilo že 1. decembra t. l. V izlozbi trgovine Stolna ulica 5 visi tablica, na kateri bodo zabeleženi društveni oglasi.

§ Dipl. plesni zavod za ritmično gimnastiko in moderne plesne otvori v četrtek 17. tm. nove plesne tečaje v učni dvorani v Tattenbachovi ul. 6. Začetek ob 8. uri zvečer. Vpisovanje dnevno od 11.—12. ure in od 5.—6. ure pop. Privatni tečaji in posamezne ure po dogovoru. K modernim plesom pride še Java, kar se je na lepkih pozabilo.

§ Zdravniško društvo v Mariboru ima prihodnjo odborovo sejo v petek dne 18. januarja 1924 ob 18. uri zvečer v kolodvorski restavraciji v Mariboru.

§ Stenografski tečaj na drž. trgovski šoli prične 4. febr. ob 18. uri (Razlagova ulica 26. I.). Tečaj traja 4 mesece. Pismene ali ustmene prijave sprejema ravnateljstvo.

Zanimivosti.

Kako v Ameriki skrbje za živali.

V Filadelfiji obstoja že nad 30 let bolnica za živali. Urejena je na univerzi in je v njej operacijska miza; za njeno sestavo so bili potrebni večletni poskusi. Miza, na katero se privezujejo pacienti, se lahko avtomatično giblje na razne strani. Pri operacijah se uporablja tudi anestezija. Temelji zavoda za zdravljenje živali so bili položeni že pred 22 leti. Poslopj je cela vrsta. Pozneje so prizidali še poseben sanatorij, kakršnega sicer ni na celim svetu. Lani je bilo v tem zavodu izvršenih 274 operacij. Pacienti so bili konji, krave in druge domače živali. Dovršeno je tudi urejena klinika za živalske notranje in zunanje bolezni. Za manjše živali je urejena posebna klinika, v kateri so lani zdravili 5252 živali (kanarčke, pse, mačke, opice, papige, kokoši, itd.). V zavodu se tudi živali ubijajo, katerim ni več pomoči. V to svrhu imajo posebno puško, iz katere zadostuje samo en strel, da je pacient takoj mrt. Vsi

Gospodarstvo.

ZATIRANJE VRAN.

Oblastva se izdala sledeči poziv na zatiranje vran.

V naših krajih bivačo stalno vse leto siva vrana (corvus cornix), poljska vrana (corvus frugilegus L.) in kavka (lycus monedula L.), dočim se črna vrana (corvus corone L.) v večjih množinah pojavlja le pozimi.

Vobče sta škodljivi siva vrana in kavka, pa tudi črna vrana, kjer se pojavlja.

Poljska vrana je poljedelstvu vobče koristna, ker uničuje razne poljske škodljivce (miši, polže in razne ličinke, zlasti ogrce). V zadnjih letih pa se je opazilo, da se je poljska vrana preveč razpasa in dela tudi ta škodo.

Da se škoda omeji, je potrebno, da se število vran izdatno zmanjša in jih je torej zatirati.

Glede zatiranja vran prihajajo v poštev tudi interesi lovstva in varstva prirode. Vse vrste vran so namreč več ali manj tudi lovnim živalim in koristnim (zlasti malim) pticam škodljive.

Sredstva, s katerimi bi se moglo škodo, povzročeno po vranah, preprečiti, so dvojne vrste.

Poznamo sredstva, ki vrane le odvrtačajo, da se ne lotevajo poljskih sadežev, to so razna barvila, predvsem antiavit in dr., s katerimi se pobarva seme pred setvijo, oziroma poljske sadeže, n. pr. koruzo v času, ko jim preti nevarnost, da se jih vrane lotijo.

Druga sredstva, ki vrane uničijo, so strelno orožje, pasti, strupi.

V današnjih razmerah kaže vrane uničevati skoro le s strupom.

Kot strup se je po današnjih izkušnjah fosfor izkazal kot dobro učinkujoče sredstvo. Uporablja se ga v obliki posebne paste, s čimer je odstranjen dober del nevarnosti za domače živali in je olajšano ravnanje z njim; hkrati ostane tudi dlje časa učinkovit. Lani je drogerija »Adrija« v Ljubljani izdelovala tako pasto in jo na licence, izdane od političnih okrajnih oblastev (okrajnih oblastev, političnih okrajnih mestnih magistratov), oddajala. Poskrbelo se je, da bo tudi letos imenovana drogerija izdelovala tako pasto in jo oddajala po 10 D za škatlo, neštveši poštnine.

Glede priprave in nastavljanja strupa se priporoča tole postopanje:

Za pripravo vade je porabiti kak star sod, ki se ga mora potem sežgati ali zažgati ali zakopati; dobra je tudi emajlirana posoda, ki se pa mora po uporabi dobro izkuhati in sprati, vodo pa izliti v jamo, v zemljo zakopano.

V tak sod je naliti 5 litrov, po možnosti še ne strjene živalske krvi, v kri pa iztrese vso vsebino škatle. Škatlo je nato dobro splakniti s krvjo, potem pa zakopati. Zmes je treba dobro premešati s kakšno palico — ki jo je po uporabi sežgati — toliko časa, da se strupena snov med kri dobro razdeli. V to zmes je potem pridevati toliko pšenčnih otrobov, da nastane trda kaša.

Zmes je tedaj za uporabo gotova. Dobro je, če napravimo zmes v bližini kraja, kjer je nameravamo porabiti. Domača perutnina, praši in psi ne smejo priti do vade, ker bi se zastrupili.

Koristnim pticam — razen fazanov — ta vada ni posebno nevarna, ker se je radi ne lotevajo.

Tam, kjer je zaplojen fazan, mora se uničevanje vran vršiti na kak drug način, morda s strelnim orožjem v času, ko zapuščajo mladice vran svoja gnezda.

Z nastavljanjem vade se mora počakati dotlej, ko zapade sneg. Dan ali dva prej, preden se namera nastaviti strup, nameče naj se na izbranih pripravnih krajih nezastrupljene strnjene krvi. Vrane že od daleč zapazijo kri, prilete na ta mesta in kri pobirajo. Na to se na večer natrosi na istem prostoru zastrupljeno vado, ki do jutra izgubi oster duh fosforja. Nastavljeno vado vrane jedo, ne padajo pa takoj na mestu, kjer so jo našle, marveč šele par sto metrov daleč. To slednje je važno za končni uspeh, ker postanejo vrane zelo nezaupljive, čim zapazijo mrtve tovarišice. Nastavljeno vado je pustiti kvéčjemu dva dni na istem prostoru, končno pa je ostanke odstraniti in zakopati v zemljo. Ker izgu-

bi fosfor na zraku precejšen del učinkovitosti, je vso vsebino odprte škatle — ne glede na nevarnost, da se lahko pripeti nesreča — naenkrat porabiti.

Lastniki in zaupniki nižinskih lovišč se pozivljajo, da naj v svojo lastno korist vrane zatirajo, ker bi se jim sicer mogla očitati brezbriznost. Kdor nima lovišča, pa bi se hotel pečati z zastrupljanjem vran, naj se sporazume tudi z lastniki in zakupniki lovišč.

Osebam, ki so že doslej pokazale zanimanje za pokončevanje vran in dosegle dobre uspehe, se bo, ako so zanesljive, tuuradno brezplačno oddalo manjše množine fosforove paste in licence, oziroma dovoljenje, da smejo nabaviti strup in ga nastavljati v svojih loviščih, oziroma na svojih zemljiščih.

Glede ravnanja s strupom se opozarjajo vsi, ki bodo prejeli strup brezplačno, oziroma si ga bodo na svoje stroške nabavili, da morajo: 1. licence za dobavo strupa zaradi morebitne zlorabe skrbno shraniti; 2. nabavljeni strup in vse orodje in posodo za pripravo strupa — v kolikor jih po uporabi niso uničili — imeti spravljene v zaprtih prostorih; 3. da morajo z ozirom na § 67. omenjenega lovskega zakona za bivšo Stajersko zastrupljeno vado sami nastavljati ali pa vsaj nastavljati osebno in pod lastno odgovornostjo nadzorovati. Za nastavljajanje strupa je izbrati kak prostor, ki je od javnih potov in stez vsaj 200 metrov, od selišč pa vsaj 400 metrov oddaljen, da se prepreči zastrupljanje ljudi in domačih živali. Take prostore je zaznamovati na to s preprostimi tablicami (n. pr. STRUP — nevarno!) — Zastrupljene vrane in druge živali je takoj pokopati.

Izjemoma se bodo dotičnim, ki bi dokazali posebne uspehe, podelile — v kolikor bodo sredstva na razpolago — primerne nagrade.

Vsi, ki so dobili strup brezplačno, oziroma ki hočejo dokazati uspehe, naj se izkažejo s krempji uničenih vran.

Te krempje bo županstvo po pregledu pred pričami uničilo in o tem poročalo semkaj z navedbo, katere vrste so bile vrane. Kdor bi pri rabi strupa ne ravnal previdno po zgornjih določilih, zapadel bi kazni. Na ta poziv opozarjamo vse člane Kmetijske družbe.

lnž. A. Š.

—□—

ZATIRANJE POLJSKIH MIŠI.

Lansko jesen so se zaplodile v nekaterih krajih poljske miši v taki množini, da resno ogrožajo mlade setve. Misliti je toraj na splošno zatiranje teh škodljivcev.

Za pokončevanje poljskih miši pa žal nimamo zanesljivega sredstva. Vsa znana sredstva obstojajo v tem, da se daje mišim hrana, ki je pomešana s kakim strupom, kateri miši umori.

Taka hrana ali vada se mora dajati v mišje luknje ali rove, da jo živali rajše vzamejo. Zastrupljena hrana se mora v mišje lukne polagati s posebnimi (najbolje z lesenimi) pripravami. Miši imajo namreč zelo fini vonj in bi hrane, katere se je prijemala z golimi rokami, ne vzele.

Proti poljskim mišim se uporablja n. pr. strihnin (saharin - strihnin), s katerim se zastruplja zrnje (oves, pšenica). Tako pripravljeno zrnje je polagati v mišje luknje. Nadalje se rabi proti poljskim mišim s fosforom pripravljeno testo ali kaka druga s fosforom zastrupljena vada.

V rabi je tudi z arzenikom pomešano testo, ki se nameče v mišje luknje.

Drugi preganjajo poljske miši s klorovim apnom, ki ga devajo v mišje luknje. Nekateri nastavljajo mišim ječmenov slad, v katerega namešajo živega apna. Trdi se, da to povzroča mišim — ki tak slad zavžijejo — močno žejost; miši se napijejo vode, s čemur se živo apno, ki je v sladi, ngasi in miši umori. Vendar pa, kakor rečeno, navedena sredstva ne delujejo povsem zanesljivo. Fosfor ne učinkuje, če se nahaja daleč časa na prostem; arzenik je zelo nevaren strup tudi za druge živali, ki pridejo do njega. Najbolj se še priporoča Löfflerjev tifozni bacil, ki se polaga na kruhu v mišje luknje. Vsled zavživanja tako prepariranega kruha se razširi med miši uničujoča mišja tifozna kuga.

Zatiranje poljskih miši mora biti dobro organizirano in se mora vršiti po vsem po miših napadenem okolju in po natančno določenem načrtu. Izvrši se najbolje s sodelovanjem šolske mladine. Za zatiranje poljskih miši je priporočati v prvi vrsti uporabo Löfflerjevega tifoznega bacila. S tem sredstvom so se delali pred vojno večji poskusi zatiranja poljskih miši tudi na slovenskem Stajerskem, ki so dobro uspeli.

Zeleti bi bilo, da bi preskrbela država potrebno množino Löfflerjevega tifoznega bacila, ter ga dala prizadetim občinam na razpolago. Fr. M.

—□—

g Redni občni zbor Vinarskega in sadjarskega odseka kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru se vrši dne 3. februarja 1924 ob 11. uri predpoldne v Narodnem domu v Mariboru z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju odseka po zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo o premoženju odseka. 3. Predlog odbora glede razpusta društva v prid Pokr. zveze jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru, oziroma Sadj. in vrtnarskega društva za Slovenijo v Ljubljani. 4. Predlog odbora glede porabe odsekovega premoženja za slučaj, da sklene občni zbor razpust društva. Po § 7. pravil so člani občnega zbora: po en delegat vsake vinarske ali kletarske ali sadjarske zadruge, oziroma vinarskega, kletarskega ali sadjarskega društva ter zastopniki podružnic kmet. družbe za Slovenijo iz slovenske stajerske pokrajine. Zadrage, društva in podružnice do 200 članov pošlejo po enega zastopnika, za vsakih nadaljnjih 100 članov pa še po enega. Zastopniki morajo biti lastniki vinogradnikov in sadon. ali pa vinarski in sadjarski strokovnjaki. — V svrhu fuzije vseh vinogradnikov in vseh delovnih sil na polju vinarstva v eno močno organizacijo na eni strani in vseh sadjarjev in sadjarskih strokovnjakov v drugo močno organizacijo, je razpust odseka nujno potreben in se vsi p. n. gg. vinogradniki in sadjarji vlnjudo vabijo, da se tega občnega zbora v čim večjem številu udeležijo. Za sklepčnost glede razpusta je potrebna udeležba zastopnikov saj ene četrtine kmetijskih podružnic (društev in zadrug) iz Slovenskošajerske. Za slučaj, da sklicani občni zbor ne bi bil sklepčen, se skliče za uro pozneje drugi občni zbor, ki sklepa pravoveljavno, četudi ne pride zadostno število udeležencev. Maribor, dne 30. dec. 1923. Predsednik: Puklavec, lr.; tajnik: Zabavnik, lr.

g Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva za Maribor in okolice ima prvi redni občni zbor v nedeljo, dne 20. prosinca tl. ob 10. uri predpoldne v prostorih drž. vinarske in sadjarske šole s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Volitev delegatov za redno letno skupščino. 5. Predlogi in nasveti za redno letno skupščino. 6. Predavanje o vrtnarstvu in event. sadjarstvu. 7. Nabiranje novih članov. 8. Slučajnosti. Ker se bo razpravljalo o važnih in veleskrajnih vprašanjih, se vabijo člani, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno. Povabljeni so tudi vsi drugi zanimanci, prijatelji in ljubitelji lepih in plemenitih kmetijskih panog — našega sadjarstva in vrtnarstva. Odbor.

—□—

TRŽNE CENE.

Mariborski trg dne 16. jan. je bil ne navadno slabo obiskan. Speharjev, ki so bili navadno zelo številno zastopani sploh ni bilo. Krompirja je bilo 2 voza, perutnine pa izredno malo. 12 komadov. Zelenjave je bilo malo. Precej je bilo zrnja: Cene (v dinarjih) so bile sledeče: goveje meso: 24—27,50, telečje meso 27,50—32,50, svinjsko meso 30—40, prekajeno 45—48, slanina 50, svinjska mast 28—30, perutnina, piščeta 60—85, večja 90—120, zajci, domači, komad 50—60; zrnje: koruza 1 2,25—2,50, oves 1 1,75—2, ječmen 1 2,25—2,50, pšenica 1 4,75—4, kaša: ajdova 6,50—7, pšenica 7—17,50, fižol kg 4—4,50, zelje, glava 0,75—1,75, kisto kg 3, repa, kisa kg 2, korenje 8 kom. 1 D, krompir, merica 8, kg 1—1,25, kupček 15, mleko 1 3,50—4, smetana 1 16—18, su-

rovo maslo kg 55—59, jajca kom. 2,50, jabolka kg 5—8, hruške kg 5—10.

Vinski trg. Na Stajerskem ponekod je kupčija živahnješa, v splošnem pa je vinska trgovina še vedno mrtva. V inozemstvu gredo le male količine. V zadnjem četrtletju 1913 se je izvozilo iz cele države komaj 9745 hl, največ dalmatinskega. Tržijo se: kmečko vino iz zagrebske okolice 4—5 D, banatsko 2,5 do 3,5 D za liter na debelo; v severni Dalmaciji 3—3,5 D, boljše po 4 D, v srednji Dalmaciji boljše črna vina 6—6,5 D, v južni Dalmaciji boljše bela in črna vina po 6,5 D za liter na debelo. V Avstriji cene naraščajo.

Vrednost našega denarja. Dne 15. tm. se je dobilo na zagrebski borzi: 1 dolar za 86 D, 100 lir za 385 D, 100 čeških K za 255 D, 382 francoskih frankov za 1000 D, 1 švicarski frank za 15 D, 100 aK za 12 in četrť pare.

Lesni trg. Zanimanje inozemstva za naš les je sicer še znatno, toda do kupčijskih zaključkov pride redko kdaj. Največ prometa je v drvih za kurjavo radi hude zime. Vagonske količine notirajo na postajah Hrvatske in Slavonije, odnosno na postajah Gorskoga kotara: hrastovi hlodi I 2—5000, II 1500—1900, hrastovi hlodi za furnirje 2500—3100, hrastovina na zrcalni rez 4200—5000, hrastovo izbrano blago 5000—6000, hrastovi breli 3200—3600, francoske dožice (1000 komadov) 1600—1900, sirovi frizi (za izvoz) 1500—2300, štafli 2000 do 2300, bukovi hlodi I 350—400, bukovi frizi 800—900, javorjevi hlodi I 700 do 800, jasenovi hlodi I 600—780, brestovi hlodi I 550—650, hrastovi drogi za brzojave 70—140, jelovi 50—80, hrastovi železniški pragi 30—90, bukovi 30—50, drva za kurjavo, bukova I, 1 vagon 2700 do 3000, II, 1 vagon 2200—2300, mešana, 1 vagon 2400—2700, oglje, 1 vagon 9000 do 12000.

Naša morska obala od 600 km je brez obrambe! Snujmo, Jadransko Stražo!

Trgovina, obrt in industrija.

g Zlata moneta. Beograjske »Novosti« javljajo, da se bo v drugi polovici tm. vršila v ministristvu financ konferenca, na kateri se bo sklepalo o uvedbi zlatega denarja tudi pri nas po zgledu Češkoslovaške.

g Dobava mesa za vojaštvo. Glasom naredbe gospoda ministra vojske i morarice ter na podlagi naređenja komandanta Dravske divizijske oblasti se bodo vršile direktne pogodbe za dobavo mesa od dneva odobrenja pogodbe pa do konca marca ali nadalje do konca junija 1924 l. in sicer: Za garnizon Slovenska Bistrica in Dolnji Dravograd pri komandah mesta teh garnizonov. — Na dan 17. januarja 1924. leta. za garnizon ptujski pri komandi mesta v Ptuj. — Na dan 18. januarja tega leta: za garnizon ljubljanski pri intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Pogoji po kojih se vse dobave morajo izvršiti, so dnevno v uradnih urah od 8. do 12. in od 15. do 18. na vpo-gled pri komandi in pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani odnosno pri navedenih komandah.

g Važna opozoritev. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo opozarja gospodarske interese, katere prizadeva zakona o dopolnilni prenosni pristojbini, da je oskrbela v »Trgovskem listu« z dne 12. januarja tl. za podrobno pojasnilo glede nove dopolnilne prenosne pristojbine.

g Koliko maka pridelamo v naši državi. Glasom podatkov ministristva za poljedelstvo se je pridelalo v naši državi v minulemu letu 1.500.000 kg maka. Ministristvo pričakuje, da se bo produkcija maka v letošnjem letu podvojila, ker je ministristvo določilo višje cene za odkup maka, ki ga potrebuje za izdelavo opija.

g Pivovarska industrija v naši državi ni ravno najboljše postlana, dasi so skoraj vsa podjetja najmoderneje urejena in nikakor ne zaostajajo za češkimi in nemškimi. Produkcija piva je v zad-

njih letih precej nazadovala. Zalibog nimamo natančnih podatkov. Krivo je temu predvsem dejstvo, da se smatra pivovarsko industrijo za objekt eksploatacije. Na drugi strani pa ta industrijska panoga pri nas ne uživa skoraj nikakoršne zaščite. Po vseh drugih državah, n. pr. v Češkoslovaški in Nemčiji je prepovedan izvoz hmelja in ječmena, dokler ni krita vsa potreba domačih pivovarov. Pri nas o tem neče nikdo ničesar slišati in tako je mogoče, da morajo naše pivovarne v mnogih slučajih celo uvažati ječmen, ki ga doma pridelujemo v izobilici, iz inozemstva. Prav tako je s hmeljem. Hudo pa je zadelo pivovarstvo tudi povišanje železniških tarif. Za prevoz piva se je zvišala tarifa za 100 odstotkov, nasprotno pa se je za vino znižala za 30 odstotkov. In vendar je pivo manj nevarna alkoholna pijača, kakor pa vino, če hočemo iti že s stališča pobijanja alkoholizma. Računati je še treba pri tem tudi to, da se prevozi letno do 200.000 vagonov iz pivovar in ravnotoliko posode zopet nazaj v pivovarne. Zato je tem bolj upravičena zahteva pivovarjev, da se tarifa primerno zniža. Tretje glavno zlo pa tvorijo pri nas davki. Kakor drugod, so tudi v tej panogi davki kljub petletnemu ujedinjenju še vedno različni. Tako n. pr. se pobira državni davek (trošarina) v Srbiji še le pri izvozu iz pivovarne, torej od gotovega izdelka, decim je pobirajo v prečasnih krajih že pri kuhi, torej od polfabrikata, ki leži še več mesecev v pivovarni kot mrtev kapital. — Če se te razmere v kratkem ne izboljšajo, se je resno bati, da zabrede pivovarstvo v težko krizo.

Obiskujte
mestni muzej
v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Franc Ferdinand.

V čeških listih se je zadnje dni razvila polemika o pokojnem avstrijskem prestolonasledniku Francu Ferdinandu. Profesor Pekář je namreč očital češki vladi, da je storila krivico sinovom Francu Ferdinandu, ko je razlatala znani grad Konopište. Takoj se je oglasilo nekaj tihih prijateljev pokojnega nadvojvode, ki so začeli namigavati, da je bil Franc Ferdinand prijatelj Slovanov in da je zlasti Čehom hotel dobro. Dunajski in budimpeštanski listi se radi povračajo k osebi tega Habsburga, čigar smrt ni bila brez tragike. Tudi pri nas se niso izginile bajke, da je hotel Franc Ferdinand temeljito preurediti avstro-ogrsko monarhijo in zadovoljiti slovanske težnje. Prav posebno ga ne morejo pozabiti Hrvati, ki so mislili, da bi z njegovim trilateralizmom dosegli uresničenje svojih političnih načrtov.

V eni zadnjih števil »Českega Slova« se je ponovno oglašil k besedi dr. Fr. Veselý, ki na podlagi izvajanih Ferdinandovih najožjih zaupnikov in političnih sodelavcev grofa Czernina in prof. Lammascha pobija bajke o prestolonaslednikovem slovanofilstvu. Iz vladnega programa pokojnega Francu Ferdinandu, ki ga je objavil »Neues Wiener Journal«, je videti, da je res hotel izvesti nekaj reform, v prvi vrsti na stroške Madžarov. Vse, kar je hotel storiti, pa je imelo služiti utrditvi habsburške dinastije; da je bil v tej stvari nekoliko spretnejši nego starostno onemogli Franc Jožef, to še ni dokaz, da bi hotel avstro-ogrskim Slovanom dobro. Njihovih težnj sploh ni umel, kakor ni umel duha moderne dobe.

Profesor Lammasch je pisal, citira dr. Veselý, da si je nadvojvoda zamisljal zelo slavnostno kronanje na Dunaju, h kateremu bi bili povabljeni vsi monarhi. Pozneje bi se dal na skromnejši način kronati tudi v Budimpešti in v Pragi. »To bi tedaj bila obnovitev starega blekta češke krone in izpolnitev sanj češkega naroda! V Pragi bi se naj vršila komedija kronanja — pa ne zato, da bi češki narod dobil več politične moči, temveč zato, da bi se zmanjšal pomen kronanja v Budimpešti. O političnih

pravica in politični povzdigi češkega naroda ni imel niti besede; to Francu Ferdinandu sploh ni zanimalo. Ni maral češkega jezika in se je hudoval nad uradniki v Konopištu, če jih je slišal, da so govorili češko. Za češko ljudstvo ni kazal nikakega zanimanja, tudi za druge narode ne. Kot pristen Habsburgovec je poznal samo dinastične interese. Celo njegov zaupnik Czernin se je povzpela do sledeče karakteristike: »Njemu so bili vsi ljudje od ministrskega predsednika do zadnjega posla zgolj ljudje, o katerih je mislil, da je dovolj, če jih plača in ki se morajo zaradi tega dati izžeti kot citrona in pozneje vreči na smetišče.«

Njegovo »ljubezen« do Slovanov razodeva stavek, da bo naščuval druge narode proti Madžarom (erstens würde er die Nationen alle auf sie loslassen). Šouva se pse... Marx Montgeles je za beležil Ferdinandov razgovor z Viljemom. Tu je dejal, da je treba iz Grčije in Romunije ustvariti balkanski zid proti Slovanom. Avstrijska politika mora biti orientirana nemško.

Grofu Czerninu je pisal: »Nič ne pomaga, vladar se mora opirati v prvi vrsti na plemstvo; dasiravno so žal minuli časi fevdalizma in absolutizma, mora vendar imeti plemstvo s cesarjem prvo vlogo in odločevati o vseh državnih zadevah.«

Dr. Veselý dalje dokazuje, da je Franc Ferdinand na sestanku z Viljemom v Konopištu privolil v Viljemove vojne načrte, ker mu je Viljem ponudil pomoč, da izposluje Ferdinandovi ženi in otrokom pravno ureditev njih položaja. Dinastičen interes nad vse!...

Omeniti je treba, da je v njegovih zasnutkih najmanj izdelan trilateralizem, čigar izvršitev bi bila odvisna od nadaljnjega razvoja dogodkov. Predvsem je mislil dati Bosni posebno mesto, vse drugo pa bi uredil tako, kakor bi zahtevala nemška in dinastična korist. Slovinci bi bili pod vladno Francu Ferdinandu izročeni propasti, nekaj več upa bi ostalo Hrvatim.

Že te poteze nam dajejo dovolj jasno sliko, kakšen »prijatelj Slovanov« se je pripravljaj za vstop na avstrijski prestol.

Objave.

§ Podporno društvo za revne učence v Mariboru ima svoj občni zbor v nedeljo dne 27. jan. ob 11. uri v prvem nadstropju mešč. šole v Cankarjevi ulici. Vse prijatelje in člane društva vladno vabi k udeležbi — Odbor.

§ Pevski odsek pevov priredi v soboto dne 2. februarja v Gambinovi dvorani zabavni družinski večer s petjem, komičnimi nastopi in plesom ter srčnim šaljivim bazarjem. Pevski program je lep in bogat, tako, da bo vsak obiskovalec lahko užil nekaj veselih ur.

§ Glasilo društvo Bistrica nad Mariborom priredi 20. jan. 1924. plesni venček v gostilniških prostorih gosp. Ludovika Rottner-ja v Bistrici. Začetek točno ob 7. uri popoldne. Vstopnina 8 Din. Svira priljubljena godba »Skačev«.

— Ljudje, kateri mislijo, vejo, da negovana, zdrava koža pospešuje zdravje in naredi pred prehlajenjem manj občutljivo. Za pravo telesno negovanje so preizkušena čez 25 let priljubljena prava negovanja lepote: lekarnarja Feller: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev); Elza-pomada za rast las

(2 lončka s pakovanjem in poštino 25 D); Elza-lilijino-mlečno milo (4 kosi s pakovanjem in poštino 40 dinarjev); najmočnejša Elza-kolonska voda 15 D; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-lilijino mleko 10 dinarjev in drugi Elza-preparati izpolnijo vsi svojo dolžnost! Adresirati: Eugen V. Feller, lekarnar, Stuhica Donja, Elzatr g št. 201. Hrvatsko.

Sokolsko društvo v Mariboru naznanja, da se vrši telovadba moške in ženske dece, moškega in ženskega naraščaja članic (dijakinj) po sledečem načrtu:

Oddelek:	telovadi v	od	v telovadnici	vaditelj (ica)
Moška deca 6-10 let	torek—četrtek	17 ¹ / ₂ —19	Zrinjski trg	Dekleva Janko
Moška deca 10-14 let	torek—petek	16—17	.	Dr. Maks Kovačič
Moška deca 6-14 Magdal.	četrtek—sobota	15—17	Magdalenska šola	Horvat
Ženska deca 6-10 let	torek—petek	14—15	Zrinjski trg	Leskovar Vida
Ženska deca 10-14 let	torek—petek	15—16	.	Peric Adela
Ženska deca 6-14 Magdal.	sreda—petek	15—17	Magdalenska šola	Lavrenčič Ivan
Moški naraščaj 14-16 let	torek—četrtek	18:30—20	Krekova ul. realka	Cestnik Pero
Moški naraščaj 16-18 let	ponedeljek-petek	18:30—20	.	Dr. Ljudevit Pivko
Moški naraščaj 14-18 Obr.	torek—četrtek	20—22	.	Cesen Ivan
Ženski naraščaj 14-16 let	sreda—sobota	17:30-18:30	.	Mačus Franjo
Ženski naraščaj 16-18 let	ponedelj—četrtek	17—18	.	Kranjc Ljudevit
Ženski naraščaj 14-18 Obr.	sreda—sobota	18:30—20	.	Mačus Franjo
Članice (dijakinje)	torek—petek	17—18	.	Kranjc Ljudevit

Nekaj statistike o dohodnini.

V letošnjih Uradnih listih št. 83 in 106 je objavila delegacija ministrstva financ v Ljubljani statistiko o dohodnini za davčna leta 1920, 1921 in 1923, ki je tako zanimiva in podučna, da se hočemo z njo malo pobaviti.

Eksistenčni minimum, ki je znašal do leta 1919 na leto 1600 K, se je v členu 146 fin. zakona za leto 1920/21 (Ur. list 136 iz leta 1920) določil s 4800 K, to se pravi dohodki, ki tega zneska niso presegali, se za davčno leto 1920 niso obdavčili z dohodnino.

V računskih dvanaestlinah za drugo polletje 1921 (Ur. list št. 90 iz leta 1921) se je v členu 36/IV kot eksistenčni minimum sicer obdržal znesek 4800 K, vendar se je določilo, da se za leto 1921 dohodnina od dohodkov izpod 10.000 K izjemoma ne odmerja.

Tudi finančni zakon za leto 1922/23 (Ur. list št. 105 iz leta 1921) še vztraja pri eksistenčnem minimumu 1200 Din. ter določa, da se izjemoma za leto 1922 dohodnina od dohodkov izpod 2500 D ne odmerja.

Da se eksistenčni minimum definitivno zakonskim potom z določeno vsoto določi tudi za poznejša leta, je nemavno in pravilno, ker mora previdna finančna zakonodaja računati s tem, da se v doglednem času povrnejo normalne razmere in bode tedaj mnogo težje doseči znižanje davku podvrženih dohodkov, toraj razširjenje kroga davčnih zavezancev, kakor nasprotno sedaj in kakor vse kaže, tudi še nekaj let, zvišanje eksistenčnega minima, toraj skrajšanje kroga davčnih zavezancev.

Omenjena statistika nam kaže, da je bilo za davčno leto 1920 dohodnini podvrženih z dohodki do 10.000 K skupaj 58.126 oseb (cenzitov), za davčno leto 1921 pa s temi dohodki skupaj 887 oseb, toraj se je vsled zvišanja eksistenčnega minima od 4800 K v leto 1920 na 10.000 K v leto 1921 znižalo število cenzitov v najnižjih davčnih stopnjah za 57.239 oseb. Število vseh dohodnini zavezanih oseb v Sloveniji je znašalo v leto 1920 85.394, v leto 1921 pa 38.866, torej v leto 1921 napram l. 1920 manj za 46.528 oseb.

Ako se primerja odpadki v najnižjih za leto 1920 še veljajočih davčnih stopnjah 57.239 oseb s celokupnim odpadkom za 46.528 oseb, vidimo, da se je število davkoplačevalcev v višjih davčnih stopnjah, to je z dohodki nad 10 tisoč K do in preko dohodkov letnih 1.000.000 K v leto 1921 napram letu 1920 zvišalo za 10.711 oseb. Vzrok temu zvišanju je po porastu draginje in manjši kupni moči novčanice povzročeno zvišanje dohodkov.

Celokupna dohodnina, ki se je predpisala davčnim zavezancem z dohodki do 10 tisoč K, je znašala za davčno leto,

1920 9.134.810 K, za leto 1921 pa 68.006 K, toraj v leto 1921 manj za 9.066.804 K. V vsej Sloveniji se je pa predpisalo dohodnine za leto 1920 59.603.725 K, za leto 1921 pa 93.039.645 K, toraj se je dohodnina za leto 1921 napram letu 1920 zvišala za 33.435.920 K ali za okroglo 56%. Statistika Delegacije glede leta 1923 nam kaže, da je znašalo skupno število cenzitov 44.269 oseb, toraj napram letu 1920 manj za 41.125, napram letu 1921 pa več za 5403 osebe.

V vsej Sloveniji se je predpisalo dohodnine za leto 1923 142.183.169 K toraj napram letu 1920 več za 82.579.444 K, napram letu 1921 več za 49.143.524 K, ali napram letu 1920 več za okroglo 138%, napram letu 1921 pa več za okroglo 53%.

Zanimivo je tudi, da je od skupnega števila prebivalstva v Sloveniji (po ljudskem štetju z dne 31. januarja 1921 964.048 oseb) bilo dohodnini zavezanih oseb; v letu 1920 85.394 ali 8.86%, v letu 1921 38.866 ali 4.03%, v letu 1922 44.269 ali 4.59%.

Te dohodnini zavezane osebe so imele družinskih članov v letu 1920 167.474, v letu 1921 102.483 in v letu 1922 132.261.

Statistika primerja skupno število dohodninskih zavezancev in njih družinskih članov s skupnim številom prebivalstva ter pride do zaključka, da je bilo podvrženih dohodnini za leto 1920 26.23%, za leto 1921 14.66% in za leto 1922 18.31% oseb, toraj da je bila za leto 1922 skoro ena petina celokupnega prebivalstva Slovenije podvržena dohodnini.

Ako primerjamo predpis dohodnine v mestih Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj s predpisom dohodnine za ostalo Slovenijo, dobimo sledeče:

Obdavčenih je bilo v Ljubljani: za leto 1920 11.376 oseb z dohodnino 17.616.026 K, 1921 2344 z 22.551.639 K, 1922 3517 z 30.181.591 K; — v Mariboru: za leto 1920 5962 oseb z dohodnino 5.341.636 K, 1921 2392 z 9.629.842 K, 1922 1925 z 14.369.046 K; — v Celju: za leto 1920 1074 oseb z dohodnino 1.601.329 K, 1921 514 z 2.505.335 K, 1922 466 z 3.431.471 K; — v Ptuj: za leto 1920 786 oseb z dohodnino 641.419 K, 1921 445 z 1.179.868 K, 1922 416 z 2.092.871 K.

Skupaj so toraj plačala ta mesta dohodnine za leto 1920 in sicer 19.198 oseb 25.200.300, za leto 1921 6195 oseb 35.866.684, za leto 1922 6324 oseb 50.074.979 K, med tem ko je ostali del Slovenije plačal za leto 1920 in sicer 66.196 oseb 34.403.425 K, za leto 1921 32.671 oseb 57.172.961 K in za leto 1922 37.945 oseb 92.108.190 K.

za leto 1921 5.33%, za leto 1922 6.60%; v Mariboru 19.45%, 7.80 in 6.28; v Celju 13.85%, 6.62 in 6.01 in v Ptuj 17.66%, 10.00 in 9.37% skupnega prebivalstva obdačenih z dohodnino, toraj povprečno za leto 1920 19.97%, za leto 1921 6.44% in za leto 1922 6.58%, med tem ko je znašal odstotek obdačenec v ostalih okrajih za leto 1920 7.63%, za leto 1921 3.76 in za leto 1922 4.37%.

Po tej statistiki je odpadlo v vseh omenjenih mestih na eno z dohodnino obdačeno osebo povprečno za leto 1920 1312.65 K, za leto 1921 5789.62 K in za leto 1922 7918.24 K, v vseh ostalih okrajih pa na osebo za leto 1920 519.72 K, za leto 1921 1749.96 K in za leto 1922 2427.41 K dohodnine.

Ako primerjamo dohodnino, ki se je predpisala v omenjenih mestih, z dohodnino, predpisano v ostalih okrajih Slovenije, pridemo do zaključka, da odpade povprečno na enega davčnega zavezanca v mestih več na dohodnino in sicer za leto 1920 792.93 K, za leto 1921 4039.66 in za leto 1922 5490.83 K.

Zanimalo bi bilo tudi, da je bilo v Sloveniji z dohodki, ki so presegali na leto 1 milijon K, obdačenih za leto 1920 25 oseb (od teh 15 v Ljubljani), za leto 1921 48 oseb (od teh 17 v Ljubljani) in za leto 1922 64 oseb (od teh 23 v Ljubljani).

Tem osebam z več ko eden milijon-skim dohodki je bilo predpisano dohod-nine za leto 1920 7.906.119 K za leto 1921 14.803.345 K in za leto 1922 18.771.036 K. Toraj so nosile te osebe za leto 1920 13.02%, za leto 1921 15.75 in za leto 1922 13.06% celokupne v Sloveniji predpisa-ne dohodnine.

Zanimalo bi bilo gotovo tudi, koliko je znašala podlaga odmeri dohodnine za posamezna leta in kako se vsaj v glav-nem ta podlaga razdeli na posamezne vi-re dohodkov. Tozadevno nam daje sta-tistika sledečo sliko:

Dohodki iz zemljišč so znašali za leto 1920 244.922.379 K, 1921 414.419.496 K, 1922 722.144.069 K; iz podjetij in opravil

(trgovina, obrt in industrija): 1920 384.973.838 K, 1921 609.159.257 K, 1922 866.257.895 K; iz službenih prejemkov: 1920 250.908.230 K, 1921 84.957.345 K, 1922 56.595.013 K.

V Sloveniji je toraj trgovina, indu-strija in obrt po dohodnini bolj priza-deta nego kmetijstvo, ne glede na to, da imajo obrtni in trgovski krogi zla-sti na deželi poleg trgovine in obrti ve-činoma tudi zemljišna posestva, toraj se svota dohodkov iz zemljišč, ki odpa-de na prave kmetijce, še znatno zniža.

Padec obdačenih dohodkov iz službe-nih prejemkov v letih 1921 in 1922 na-pram letu 1920 ima svoj vzrok v tem, da se je način izračunavanja teh dohod-kov bistveno izpremenil, in se je vsled tega krog davčnih zavezancev, ki imajo svoje dohodke iz službenih prejemkov (delavci in zasebni nameščenci) zelo skr-čil; dalje pa tudi, ker državni uslužben-ci dohodnine ne plačujejo več po av-strijskem zakonu iz leta 1896 ampak ka-kor srbski državni uslužbenci z 1.5 do 8% od stalnih plač. Dohodnina, ki jo plačujejo na ta način državni uslužben-ci v tej statistiki ni zapopadana.

Dohodnina spada gotovo med naj-važnejše neposredne davke, to pa, ker posega najgloblje v zasebne prilike davčnih zavezancev. To poseganje v zasebno življenje posameznika je tudi vzrok, zakaj se ta v bistvu najpravič-nejši davek navzlic temu, da velja v Slo-veniji že nad 25 let, še ni mogel vživeti zlasti ne v širših plasteh naroda. Po-sebno pa ima izprememba gospodar-skih prilik, povzročena po svetovni voj-ni, za posledico, da se dohodnina, ki je ostala izza leta 1896, odkar velja zakon o osebnih davkih iz leta 1896, neizpre-mjenjena, ne le ne more uživati, nasprot-no, da nepopularnost tega davka nara-šča. Davčni postavki so namreč ostali isti, dobili so celo v letu 1916 takozvane vojne pribitke v izmeri 15 do 120% in z zakonom o računskih dvanaestinah za julij, avgust in september 1923 (Uradni

list št. 235 iz leta 1923) so se še razen te-ga linearno zvišale vsote redne dohod-nine in državnega (prej vojnega) pri-bitka za 30%. Ne ozira se na to, da po-vojnih dohodkov glede njihove obdač-ljivosti nikakor ni primerjati s pred-vojnimi, ampak progresivni davčni po-stavki, ki jih je zakon iz leta 1896 dolo-čil, se uporabljajo pomnoženi še z dr-žavnimi pribitki neizpremenjeno na povojne dohodke. Da je to absolutno krivično, nam kaže sledeči primer: Ose-ba, ki je imela pred vojno na pr. iz rent dohodkov 24.000 K na leto, je pla-čala 793 K dohodnine. Ako ima ta ose-ba vzemimo tudi še sedaj na leto do-hodke iz rent v isti višini, mora pa plačati dohodnine, 40% rednega in 30% izrednega državnega pribitka skupaj 1443.40 K. Med tem ko je bil dotičnik pred vojno imovit in je lahko utrpel predpisano dohodnino, spada sedaj med največje reveže ter kratkomalo dohod-nine ne more utrpeti.

Na vsak način je torej potrebno, da se davčni postavki prilagodijo sedaj-nim razmeram in bi n. pr. za enkrat, predno se na podlagi statistike ti dav-čni postavki ne izpremene in ne spravi-jo v sklad s sedajšnjimi gospodarskimi razmerami, bilo nujno priporočati, da bi se sedaj v kronah izraženi dohodki in davčni postavki izpremenili v dinarje. Želeli bi bilo, da naši parlamentarni in gospodarski krogi posvetijo temu pred-logu malo pozornosti, zlasti ker imamo malo upanja, da pride v doglednem času do izenačenja neposrednih davkov za ce-lo državo. Omenili bi še, da, kakor je iz statistike razvidno, dohodnina od leta do leta narašča in če je že bila uvedba 30% izrednega pribitka pri drugih dav-kih umestna, kar pa moramo tudi zani-kati, nikakor ni bila uvedba tega pri-bitka umestna pri dohodnini, ker ta itak normalno od leta do leta narašča, torej pomenja uvedba tega izrednega pribitka ne samo zelo obutno obreme-nitev, temveč povzroča na drugi strani,

da postajajo simpatije prizadetih kro-gov do tega davka še manjše, torej se pokazuje še večje prizadevanje posa-meznikov, da se s prikrivanjem dohod-kov višjim obremenitvam po tem dav-ku kolikor mogoče izognejo. Vsled u-vedbe tega izrednega pribitka takozva-na davčna morala torej ne bode nikakor pridobila, nasprotno poslabšala se bo-de še bolj.

Odsvetovali bi šablonsko zvišanje eksistenčnega minima, ne da bi se isto-časno bistveno izpremenila davčna lest-vica, ker bi se tako krog davčnih zave-zancev skrčil, ne obdačili bi se pa hkra-ti oni, ki ostanejo v davčni dolžnosti razmeram odgovarjajoče.

Delegaciji ministrstva financ v Ljub-ljani smo pa za objavo te zanimive sta-tistike hvaležni. Želeli bi le, da se sta-tistika raztegne tudi na vse druge dav-čne vrste, pa ne le glede državnih dav-kov, temveč tudi glede nedržavnih, to-raj občinskih in okrajnih doklad.

Ako bi vzgledu finančne delegacije za Slovenijo sledile tudi finančne upra-ve drugih pokrajin, bi dobili točen pre-gled o višini predpisov neposrednih davkov v posameznih delih naše drža-ve. Na podlagi teh podatkov bi bilo po-tem mogoče presoditi, v koliko so pri-tožbe o previsoki obremenitvi Slovenije z direktnimi davki upravičene.

Željo, da se objavijo tudi podatki o predpisu občinskih in okrajnih doklad, ponovimo pa vsled tega, ker občinstvo ob plačevanju davkov pri davčnem ura-du ne misli na to, da plačuje hkrati z državnimi davki tudi doklade, katere državne blagajne sicer pobirajo, a jih na to izročajo občinskim in okrajnim zastopom.

Občinske in okrajne doklade so nam-reč pogostokrat obutno visoke in celo presegajo državne dajatve.

Statistika, ki bi toraj pojasnila to razmerje, bi bila zelo koristna, ker bi vzela demagogiji možnost begati nepo-učeno ljudstvo. M. O.

Maia oznanila.

Dva žagarja, gaterista, 1 cir-kularist, le samo dobro meči se sprejmejo. Stanovanje, raz-svetljava in kurjava na razpo-lago. Obrtni se na: Alojzij Ilgo, Fala. 110 2-1

Moderno in higijensko ure-jeni brivski salon Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22, se cenj. občinstvu priporoča, prvovrstna postrežba, gg. gostom in abo-mentom na razpolago predelniki za lastno brivno orodje. Urad-nikom in poduradnikom v predplačilu popust. 2622 50-17

Dobro ohranjene sani za 2 3 osebe, po ceni na prodaj. Fr. Lozej, Studenci pri Mari-boru, Kralja Petra cesta št. 51, 108

Pisalni stroj (Blickensdörfer), dobro ohranjen, ceno na pro-daj. Na vpogled v tobakarni Maček, Aleksandrova cesta 9, Maribor. 92 2-1

Izgubila se je rečna torbica z žalezničarsko legitimacijo in temporarno karto za progo Pesnica-Maribor, glasečo se na Avrelija Džagar. Ker je le-gitimacija za vsakega brez vrednosti, se naproša, da jo proti nagradi na dekliški meš-tanski šoli Cankarjeva ulica odda. 109

Specijalni moderni damski besalni salon za friziranje dam, negovanje obraza in rok, ma-zaža in parna kopelj obraza, barvanje las, izdelovanje vsako vrstnih lasničarskih del. Po-srežba pod vodstvom g. Maly prvovrstna. Abonma v in iz-ven salona se sprejemajo. Po-sebni vhod skozi vežo. Obisku se priporoča Fran Navak, bri-vec-frizer, Aleksandrova cesta št. 22. 2623 50-17

Trgovski vajenec

104 se sprejme pri tvdki 2-1
Franjo Resnik
špecerija in kolonijala, MARIBOR-KRČEVINA.

Ne čakaj spomladi! Narčni takoj: SEMENA, sadno drevje, vrtnice, dalije, gla-diole itd. Vrtnarsko velepo-djetje „VRT“, Džamonja in drugovi, Maribor. Zahtevaj cenike! 69 10-4

P U H
in 2414
perje
po nizkih cenah vadno v zalogi pri tvrdki
K. Worsche, Maribor
Gospodsk. ulica 10

Pozor svinjerejci!
Suho sadje, kot svinjska reja po jako ugodni ceni kg Din 1.25 se v vsaki količini proda. Do-bi se v pisarni „Promesa“ Pli-narska ul. 17, Maribor. 48 5-5

Ne pozabi naročnino!
LEPE ZOBÉ
ima le, kdor rabi
ITO - kremo!
2671

Sredo, dne 16. januarja

Elitni koncert

Velika kavarna

Klub-Bar:

ob

22.

uri

zvečer

kratko gostovanje

Princeza Riedjeh,

Eksotični plesi z živimi ka-čami

Fred Singer

virtuoz na goslih

Vstop prost 111

Brez zvišanja cen.

Na debelo! 115 3-1

TRBOVELJSKI PREMOG

stalno v zalogi. Kupuje se najceneje pri M. Kožak, trgovina s premogom. Naročila se sprejme v pisarni Aleksandrova cesta št. 35 v hiši „Balkan“ ali v stanovanju Trubarjeva ulica št. 11.

Pozor! Novo!

Dostavlja se tudi premog v stanovanje v vrečah po 50 kg.

Na drobno!

Kupujemo

smrekove i jelove štange

u jakosti od 5-10 cm na tankom kraju, ravno stegnute, na oba kraja gladko odre-zane, oguljene u duljini od 4-10 metara. Obvezatne ponude sa naznakom tovarne stanice, količine i otpremnog roka na naslov

Braća Miletić, trgovina gradjenog drva

ZAGREB, Ilica 199

3-1

iii

Celje, Palača „Jadranska banke“.

Večja zavarovalna družba

Išče

generalnega zastopnika

za Štajersko.

Reflektira se na večje tvrdke, oziroma gospode, ki so v zavarovalni stroki verzirani. Ponudbe pod šifro „Eksistenca“ na Aloma Company, Ljubljana. 114

ŠVEDSKE
galoše, sliperje in snežne čevlje

znamka „Tretorn“ za gospode, dame in otroke se dobijo v nepresegljivi kako-vosti samo pri zastopniku za Slovenijo
gumispecijalist M. J. NERAT
Maribor, Slovenska ulica 12, na vogalu Gospodsk. ulice
Istotam se prevzamejo galoši in snežni čevlji v popravilo. 2734

Izšel je ročni
Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljskega Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, itografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Ma-ribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega se ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—

Naročuje se pri
Mariborski tiskarni d. d.